

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tél. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

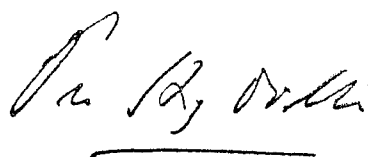
Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

30. september 2004

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 8. oktober 2004 –
dagsordenspunkt rådsmøde (miljøministre) den 14. oktober 2004 – vedlæg-
ges Miljøministeriets notat om de punkter, der forventes optaget på dagsor-
denen.

Samlenotat vedr. Rådsmøde(miljø) den 14. oktober 2004.

Dagsordenpunkt	Side
1. Forslag til direktiv om håndtering af affald fra udvindings-Industrien KOM (2003) 319 - <i>Fælles holdning (offentlig forhandling)</i>	3
2. Forslag til forordning om visse fluorholdige drivhusgasser KOM (2003) 492 - <i>Fælles holdning (offentlig forhandling)</i>	11
3. Forslag om Rådets beslutning om tilladelse til markedsføring i EU af genetisk modificeret raps (C/NL/98/11) - <i>Vedtagelse</i>	20
4. Rent, effektivt og konkurrencedygtigt; Lissabon processen - <i>Vedtagelse af rådskonklusioner</i> - <i>Udveksling af synspunkter</i>	30
5. Håndtering af oversvømmelsesrisiko – oversvømmelsesforebyggelse, oversvømmelsessikring og afhjælpning af oversvømmelser. KOM (2004) 472 - <i>Vedtagelse af rådskonklusioner</i> - <i>Udveksling af synspunkter</i>	32
6. Bæredygtig vejtransport - <i>Offentlig debat</i>	36
7. Meddelelse fra Kommissionen om finansiering af Natura 2000 Kom (2004) 431 - <i>Offentlig debat</i>	40
8. 10. partskonference under klimakonventionen (6. – 17. december 2004) - <i>Vedtagelse af rådskonklusioner</i>	44
9. Mod en strategi for bymiljø KOM (2004)60 - <i>Vedtagelse af rådskonklusioner</i>	47

10. Opfølgning på den 5 th Pan Europæiske Miljø-konference (Kiev+1) - <i>Udveksling af synspunkter</i>	53
--	----

Ad pkt. 1 - EU-Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv om håndtering af affald fra udvindingsindustrien.

KOM (2003) 319 final, 2003/0107 (COD)

1. Status

Kommissionen sendte den 2. juni 2003 ovennævnte forslag til Rådet. Forslaget har hjemmel i artikel 175(1) i TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagning i artikel 251 i TEF.

Grundnotat er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 17. juli 2003.

Europa Parlamentet har førstebehandlet forslaget den 31. marts 2004.

Sagen var genstand for en politisk drøftelse på rådsmødet (miljø) den 28. juni 2004.

Sagen er sat på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 14. oktober 2004 til vedtagelse af politisk enighed om fælles holdning (offentlig debat).

2. Formål og indhold

a). Kommissionens forslag

Forslaget har sin oprindelse i en meddelelse fra Kommissionen i oktober 2000 om ”Sikker udførelse af aktiviteter forbundet med minedrift - en opfølgning på nylig indtrufne mineulykker” (KOM(2003)664 final). Meddelelsen var foranlediget af nyligt indtrufne mineulykker i Spanien og Rumænien, hvor stærkt forurenede hjælpestoffer til brug ved mineraludfældningen, som følge af dæmningsbrud, forårsagede omfattende og vanskeligt oprettelige skader på det omgivende miljø. Meddelelsen påpegede behovet for en gennemgang af fællesskabets miljøpolitik i forhold til håndtering af affald fra miner, stenbrud og råstofgrave i øvrigt.

Direktivforslaget har to hovedmål:

- At minimere negative effekter af forurenede afvanding fra affaldsopbevaringsanlæg, som har potentiale til at forårsage langsigtede miljømæssige skader længe efter at både opbevaringsstedet og den tilknyttede mine eller åbne brud er blevet lukket.
- At forhindre eller minimere virkningerne af ulykker og i særdeleshed at sikre den langsigtede stabilitet af dæmninger og damme i forbindelse med affaldsopbevaring, idet brud kan forårsage omfattende miljømæssig skade, herunder trusler mod menneskeliv.

Kommissionen anfører i sin begrundelse for direktivforslaget, at affald fra mineindustrien skønsmæssigt udgør ca. 30 % af den samlede årlige affaldsmængde i EU med et volumen på ca. 400 millioner tons. Affaldet omfatter de materialer der skal fjernes for at få adgang til det pågældende råstof, såsom muld, overjord og affaldsklippe samt de ofte miljøfarlige affaldsprodukter, der bliver tilbage efter mineralerne er blevet udvundet.

Det gælder især affaldsprodukter fra metalmineindustri, som kan indeholde store mængder farligt stof, som f.eks. tungmetal, der udgør en forureningstrussel mod både vand og jord.

Kommissionen anfører endvidere, at formålet med dette forslag er at opstille mindstekrav med henblik på at forbedre håndteringen af affald fra udvindingsindustrien. Herved tages der specifikt hensyn til de miljø- og sundhedsrisici, som behandling og bortskaffelse af dette affald kan indebære. Forslaget tilsigter desuden en oparbejdning af mineaffald til anvendeligt råstof for at nedsætte presset på naturressourcerne.

Forslaget omfatter som udgangspunkt affald fra alle dele af udvindingsindustrien. Imidlertid ventes det, at forslagens bestemmelser først og fremmest vil få betydning for de sektorer, hvor der er størst risiko for alvorlige miljø- og sundhedsskader eller større uheld (såsom metaludvinding, navnlig hvis der anvendes farlige kemikalier).

Mineaffald i henhold til direktivforslaget omfatter affald fra brydning, oparbejdning og oplagring af mineralressourcer samt drift af stenbrud. Hvad angår definitionen af affald, henviser direktivforslaget til affaldsrammedirektivet, hvor affald defineres som "ethvert stof eller enhver genstand, som indehaveren skiller sig af med eller er forpligtet til at skille sig af med i henhold til gældende nationale bestemmelser".

For at undgå overlapninger med lignende lovgivning og for at undgå unødige administrative krav omfatter Kommissionens forslag ikke lav-risiko affald, såsom ikke-forurenet jord og affald fra efterforskning af mineralressourcer. Direktivforslaget omfatter heller ikke affald der, skønt det er opstået i forbindelse med mineraludvinding eller -oparbejdning, ikke naturligt henhører under dette direktivforslag, f.eks. fødevareaffald eller affald fra offshore-operationer. Desuden stilles der lempeligere krav til ikke-farligt inert affald, dvs. ikke-farligt uvirksomt affald. Når der stilles krav til håndtering af ikke-farligt inert affald, hvor forureningsrisikoen er minimal, skyldes det bl.a., at større ophobninger af sådant affald kan indebære risiko for skred og dermed udgøre en sikkerhedsmæssig trussel mod omgivelserne. Der er adskillige eksempler på alvorlige skred. Forslaget indeholder følgende tiltag:

- En række forskellige betingelser til driftstilladelser i forbindelse med godkendelse af affaldshåndteringsanlæg.
- En række generelle forpligtelser i forbindelse med affaldshåndteringen.
- Krav om at affaldet skal karakteriseres inden deponering eller behandling for at sikre at affaldsbehandlingsmetoden er tilpasset affaldets særlige egenskaber.
- Foranstaltninger med henblik på affaldshåndteringsanlæggenes sikkerhed.
- Mekanismer til afhjælpning af større mineulykker og uventede tildragelser.
- Krav om udarbejdelse af nedlukningsplaner for affaldshåndteringsanlæg.
- Pligt til at stille passende finansiel sikkerhed til rådighed til at sikre at områder med mineaffald efterlades i tilfredsstillende stand efter nedlukning.

Ved at specificere og skærpe kravene til konstruktion, drift, lukning og efterbehandling af affaldshåndteringsanlæg skulle der ifølge Kommissionen kunne skabes lige vilkår inden for håndtering af affald fra udvindingsindustrien. Det har navnlig stor betydning i forbindelse med EU's udvidelse, da flere af kandidatlandene har et stort antal minevirksomheder, hvor standarderne bør forbedres.

Efter forslaget skal medlemsstaten sørge for, at driftsherren udarbejder en affaldshåndteringplan for behandling, nyttiggørelse og deponering af udvindingsaffald. Direktivforslaget er udformet, så affaldshåndteringsplanen og dens indhold indtager en central rolle i efterlevelsen af direktivets bestemmelser.

Direktivforslaget fastsætter først og fremmest en række administrative procedurer for håndteringen af mineaffald og først efterfølgende fastsættes de tekniske krav og retningslinier, der er nødvendige for direktivets praktiske gennemførelse.

b). Resultatet af Europa-Parlamentets førstebehandling

Europa-Parlamentet vedtog den 31. marts 2004 sin udtalelse med 74 ændringsforslag. Parlamentet ønskede med ændringerne at alle relevante typer affald skulle være omfattet af direktivet, herunder affald der transporteres bort fra indvindingsstedet, samt "historisk affald". Parlamentet understregede ligeledes at direktivet skulle omfatte inert ikke-farligt affald. Kommissionen kunne acceptere hovedlinien i Parlamentets forslag.

c). Revideret forslag fra formandskabet

I formandskabets reviderede forslag er der foretaget en udvidelse af artikel 2 om direktivets anvendelsesområde med en overflytning af flere af undtagelserne fra det oprindelige direktivforslag (uforurenet jord og affald fra efterforskning) til bestemmelserne om den begrænsede direktivopfyldelse, der tillige er blevet udvidet til at omfatte flere af direktivets bestemmelser.

I det reviderede forslag hæves ambitionsniveauet for håndteringen af mineaffaldet og for udarbejdelsen af en affaldshåndteringsplan. De væsentligste ændringer indebærer:

- Mængden af udvindingsaffald skal minimeres udover som hidtil at skulle nyttiggøres.
- I affaldshåndteringsplanen bør der indgå en vurdering af alternative muligheder for at håndtere affaldet.
- Medlemsstaterne pålægges ansvar for at den kompetente myndighed periodisk gennemgår tilladelser til affaldshåndtering og - hvor det er nødvendigt - foretager en revision og opdatering.
- Bestemmelserne om opførelse og forvaltning af affaldsanlæg skærpes, bl.a. ved at også luftforurening og jordforurening skal forebygges.

Som noget nyt skal medlemslandene - ifølge det reviderede forslag - sikre, at der inden fire år efter gennemførelsesdatoen for direktivet udarbejdes en fortegnelse over nedlukkede og forladte affaldsanlæg. Fortegnelsen skal udpege affaldsanlæg, der giver anledning til nuværende eller potentielle alvorlige skadevirkninger på menneskers sundhed og miljø.

I definitionen af hvad et "affaldsanlæg" er, er der foretaget ændringer. I de tidligere forslag defineredes et "affaldsanlæg" som et område, der er udpeget til akkumulering eller deponering af udvindingsaffald i mere end et år. Efter ændringen kan uforurenet jord, ikke-farligt inert affald og ikke-farligt affald fra efterforskning henligge i 3 år før det pågældende område defineres som et affaldsanlæg. Tomme brud, hvori der placeres affald efter udvinding af mineralet er undtaget, idet det i forslaget præciseres at deponeringen skal være til efterbehandlingsformål.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Kommissionen oplyser at forureningsaspekter i forhold til vand og grundvand allerede er reguleret i de forskellige medlemslande. Efter Kommissionens opfattelse taler variationen af reguleringsmidler og mineindustriens forskelligartethed, spændende fra multinationale selskaber til små virksomheder, imidlertid for etablering af minimumskrav gennem fællesskabsregler.

Et fælles sæt regler på EU-plan kan efter Kommissionens opfattelse medvirke til at skabe ensartede konkurrencevilkår i form af et mindsteniveau for administrativ kontrol og overvågning på dette område.

Direktivforslagets forholdsregler forventes hovedsagelig at berøre de sektorer som med størst sandsynlighed vil kunne forårsage betydelige miljømæssige og sundhedsmæssige skader og større ulykker, som f.eks. metalminedrift, specielt hvis der anvendes farlige stoffer i forbindelse hermed, eksempelvis cyanid ved udfældning af guld.

Endvidere kan de negative miljøkonsekvenser af uforsvarlig håndtering af affald fra udvindingsindustrien være grænseoverskridende, således som det klart er fremgået af de nylige uheld i Spanien og Rumænien, hvor miljøforurening af vand og jord berørte mere end en region eller et land

Kommissionen anfører, at for at undgå gentagelse og unødige administrative krav udelukker direktivet i dets sigte affald, som repræsenterer en lav miljømæssig risiko, såsom uforurenet jord og affald fra efterforskning af råstoffer, mens ikke-farligt inert affald er dækket af et begrænset sæt af krav.

Det vurderes, at direktivforslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark:

Dansk råstofindvinding på landområdet omfatter indvinding af sand, grus, sten, ler, kalk, kridt, granit m.v. fra åbne råstofgrave, og ved indvindingens begyndelse fjernes mulden og overjorden og deponeres med henblik på anvendelse ved efterbehandlingen i henhold til myndighedernes krav. Tilsvarende deponeres overskydende materiale i forbindelse med selve indvindingen, som oftest sand, ligeledes med henblik på anvendelse ved efterbehandlingen. De materialer, der skal forblive på råstofgravens område og senere skal anvendes ved efterbehandlingen af den udtømte råstofgrav, anses ikke som affald i gældende dansk lovgivning.

Affald er i direktivforslaget defineret ved henvisning til affaldsrammedirektivet, hvor affald er defineret som ”ethvert stof eller genstand, som henhører under en af kategorierne i bilag 1, og som indehaveren skiller sig af med eller agter at skille sig af med eller er forpligtet til at skille sig af med”. Muld, overjord og overskydende materialer i forbindelse med selve udvindingen i dansk råstofindvinding vil dermed ikke være omfattet af direktivforslaget, såfremt driftsherren fysisk kan identificere de pågældende materialer og kan garantere overfor den kompetente myndighed, at de anvendes lovligt i udvindingsprocessen for at sikre den nødvendig opfyldning af udgravningen og at driftsheren dermed ikke skiller sig af med de pågældende materialer.

Efter de gældende regler for råstofindvinding, fastsættes såvel vilkår for håndteringen og placeringen af muld og overjord, som vilkår for indvindingen og efterbehandlingen i den konkrete tilladelse til råstofindvinding, hvor materialerne sædvanligvis kræves anvendt til retablering af det tidligere udgravede område. Retableringen sker inden for en tidsfrist, der er fastsat af råstofmyndighederne i forbindelse med udstedelse af tilladelse til råstofindvinding.

Direktivforslaget vurderes derfor ikke at berører sædvanlig dansk råstofindvinding, hvorfor forslaget ikke vurderes at have nævneværdige lovgivningsmæssige, økonomiske eller administrative konsekvenser for Danmark.

Såfremt driftsherren ikke kan identificere de pågældende materialer og ikke kan garantere overfor den kompetente myndighed, at de anvendes lovligt i udvindingsprocessen for at sikre den nødvendig opfyldning af udgravningen, vil den pågældende råstofindvinding være omfattet af direktivets affaldsdefinition. I så fald vurderes det imidlertid, at hovedparten af de berørte danske overskydende materialer kan defineres som ”inert affald” og at sådant ”råstofaffald” dermed kun vil blive berørt af bestemmelserne under den begrænsede direktivopfyldelse. Forslaget vil derfor medføre konsekvenser for Danmark, som beskrevet i redegørelsen nedenfor.

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Råstofindvinding, herunder oplagring af overjord etc. reguleres ved Råstofloven (lovbekendtgørelse nr. 569 af 30. juni 1997 med efterfølgende ændringer). Råstofmyndigheden kan pålægge indvinder at udarbejde en indvindings- og efterbehandlingsplan, der imidlertid ikke rummer alle de elementer, som kræves i en affaldshåndteringsplan efter direktivforslaget.

Efter forslaget skal medlemsstaten sørge for, at driftsherren, der skiller sig af med affald, udarbejder en affaldshåndteringsplan for behandling, nyttiggørelse og deponering af udvindingsaffald. Det indebærer, at råstofmyndighedens krav skal skærpes fra, at den kan forlange udarbejdet en indvindings- og efterbehandlingsplan til, at råstofmyndigheden skal forlange en affaldshåndteringsplan udarbejdet. Det vil ligeledes være nødvendigt, at der udarbejdes nationale bindende retningslinier for opfyldelsen af direktivet generelt og for udarbejdelsen af affaldshåndteringsplaner og den driftsmæssige opfølgning heraf.

Forslagets gennemførelse i dansk ret vurderes dermed at kræve ændringer af Råstofloven, der giver ministeren hjemmel til at stille bindende krav til råstofmyndighedens administration af råstofloven, samt eventuelt konsekvensændringer i anden lovgivning.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Ifølge direktivet vedtager Kommissionen inden tre år efter direktivets ikrafttræden en række tekniske krav vedrørende affald og affaldsanlæg, harmoniserede prøveudtagningsstandarder og analysemetoder m.v., som er nødvendige for den tekniske gennemførelse af direktivet. De økonomiske og administrative konsekvenser af direktivforslaget vil være afhængige af disse tekniske krav. På nuværende tidspunkt er det dermed ikke muligt præcist at vurdere direktivforslagets meromkostninger for erhvervslivet, forbrugere og offentlige myndigheder.

Sædvanlig dansk råstofindvinding vurderes ikke at være omfattet af direktivets affaldsdefinition, men selv ved den begrænsede direktivopfyldelse i tilfælde hvor driftsherren ikke kan dokumentere, at han ikke skiller sig af med de omhandlede materialer og disse falder under kategorien inert affald vurderes det, at arbejdet med udarbejdelse af en affaldshåndteringsplan vil blive en del mere omfattende for berørte virksomheder, end tilfældet er ved udarbejdelse af en indvindings- og efterbehandlingsplan efter gældende regler.

Da udgifterne til råstoffer i et givet byggeri eller anlæg kun udgør en mindre del af den samlede udgift hertil, vurderes det, at direktivets gennemførelse kun vil få marginal betydning for forbrugerne.

For råstofmyndighedens vedkommende vurderes det, at direktivets gennemførelse kun vil kræve ekstra ressourcer i forhold til forvaltningen af råstofområdet i dag med forbehold overfor karakteren af de tekniske krav til direktivets gennemførelse, som Kommissionen efterfølgende vedtager.

Beskyttelsesniveau:

Direktivets regler vil medføre en skærpelse af de dansk råstoflovgivning og som følge heraf vurderes Formandskabets forslaget at have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet i Danmark.

5. Høring

Udkast til forslaget har inden udarbejdelsen af det endelige direktivudkast været forelagt de europæiske brancheforeninger for de forskellige typer udvindingsvirksomheder, der stort set alle kunne tilslutte sig en fællesskabslovgivning på området, men udtrykte bekymring for de administrative byrder, som forslaget vil påføre erhvervet. Brancheforeningerne har anbefalet at materialer som muld, overjord og inaktivt affald ikke indgår i direktivet eller behandles i forhold til deres risikopotentiale.

Rammenotatet har været i skriftlig høring i EU-specialudvalget (miljø) med svarfrist den 4. juni 2003.

Dansk Industri vurderer i sit høringssvar, at forslaget kan få betydelige konsekvenser for dansk råstofindvinding. DI anbefaler, at forslagens affaldsbegreber præciseres, således at dansk råstofindvinding helt undtages fra direktivets anvendelsesområde.

Forslaget har endvidere været udsendt i ekstern høring til berørte interessenter med frist den 11. august 2003.

Det er fortsat Dansk Industris opfattelse, at direktivet bør nuanceres så det i det store hele retter sig mod styring af bruddrift for udvinding af metaller, der indebærer alvorlige risici for mennesker og miljø ved mangelfuld affaldshåndtering. Dansk Industri gør gældende, at Danmark ikke har mineindustri eller udvinding af metaller med en affaldsproduktion, der kan forårsage ulykker af den art direktivforslaget sigter på at forhindre. Dansk Industri finder det ikke acceptabelt, at ikke anvendelige råvarer som overjord store sten og ikke anvendelige råstoffraktioner, som ikke hidtil har været betragtet som affald, nu skal underkastes et affaldsdirektiv med dertil hørende administrative byrder for råstof erhvervet.

Dansk Industri opfordrer derfor regeringen til at arbejde for at få ændret og meget nøje præciseret affaldsbegrebet i direktivforslaget, således at uforurenede, ikke-anvendelige råvarer samt overjord og muldjord friholdes fra kravene om affaldshåndteringsplaner. Dette kan gennemføres ved at indføre en tredje kategori udover de to affaldskategorier direktivet arbejder med, omhandlende de nævnte materialer.

Efter Dansk Industris opfattelse skal der i forhold til disse råvarer alene sikres en miljømæssig fornuftig reetablering af de anvendte arealer efter udgravning i lighed med de krav, der stilles efter den danske råstoflovgivning.

Amtsrådsforeningen finder principielt, at direktivet bør koncentreres om den udvindingsindustri, der frembyder de største miljøproblemer - primært mineindustrien, hvilket efter Amtsrådsforeningens opfattelse kan ske ved en affaldsklassificeringsordning der indeholder mere end to kategorier, som foreslås i direktivforslaget. Forudsat der er tale om uforurenede grund, og at der ikke anvendes tilsætningsstoffer ved produktionen vurderer Amtsrådsforeningen i øvrigt, at affald fra danske råstofgrave kan betegnes som inert og dermed kun er omfattet af få af direktivforslagets bestemmelser.

En revideret udgave af rammenotatet har været i skriftlig høring i EU-Specialudvalget (miljø) den 20. februar 2004. Der er modtaget høringssvar fra Specialarbejderforbundet og Kalk- og Teglværksforeningen.

Kalk- og Teglværksforeningen finder at forslaget indebærer unødvendige administrative byrder for regulering af uforurenede jordmaterialer, der efterfølgende skal anvendes til reetablering af bruddet. Foreningen mener desuden, at forslaget vil medføre skærpede krav til konstruktion, drift, lukning og efterbehandling, som ikke vil medføre en miljøgevinst. Endelig påpeger foreningen, at det ikke fremgår klart af forslaget, i hvilken udstrækning det berører dansk råstofindvinding.

Specialarbejderforbundet har ingen bemærkninger til forslaget.

Sagen har været behandlet i EU-Specialudvalget (miljø) den 9. juni 2004, hvor Dansk Industri understregede at direktivet ikke bør omfatte uforurenede, ikke-anvendelige materialer, herunder overjord og muldjord

På specialudvalgsmødet den 22. september 2004 fremkom flg. bemærkninger:

Dansk Industri påpegede, at det foreliggende forslag ville få indflydelse på grus- og stenindustriene, som ofte var små og mellemstore virksomheder drevet på familiebasis

D.I. understregede, at overjord ikke var affald, og at de problemer, som direktivforslaget rettede sig imod fandtes i de øvrige medlemslande men ikke i Danmark. Råstoflovgivningen i Danmark tog fuldt og helt højde for miljøproblemer i forb. med råstofindvinding i Danmark.

Ad. pkt. 2 - Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets Forordning om visse fluorholdige drivhusgasser.

KOM(2003) 492 endelig, 2003/0189 (COD)

1. Status

Kommissionen sendte den 11. august 2003 ovennævnte forslag til Rådet og Parlamentet.

Forslaget har hjemmel i artikel 95 og 175 i TEF og skal vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF.

Forslaget har sin oprindelse i ECCP (European Climate Change Programme) som en del af Fællesskabets indsats i forbindelse med opfyldelsen af Kyoto-protokollen, hvor Fællesskabet har forpligtiget sig til at reducere udslippet af drivhusgasser med i alt 8% i forhold til udslippet i 1990.

Folketinget blev orienteret om forslaget den 16. oktober 2003 som del af samlenotat i forbindelse med samrådene den 22. oktober (FMPU) og 24. oktober 2003 (FEU) forud for rådsmøde (miljø) den 27. oktober 2003.

Forslaget er sat på dagsordenen for Rådsmødet (miljø) den 14. oktober 2004 med henblik på politisk enighed om fælles holdning (offentlig debat).

2. Formål og indhold

Forslaget fra Kommissionen – som senere er blevet revideret med formandskabets forslag fra foråret 2004 - indeholder regler, der vil begrænse emissionen af visse fluorholdige drivhusgasser (også kaldet industrielle drivhusgasser), nemlig stofgrupperne HFC'er og PFC'er samt stoffet SF₆ (svovlhexafluorid).

Det overordnede politiske mål er ifølge Kommissionen gennem omkostningseffektive afværgeforanstaltninger at yde et væsentligt bidrag til EU's opfyldelse af Kyoto-målene og at undgå den forvriddning af det indre marked, som nationale foranstaltninger – eksisterende og planlagte – kunne medføre.

Forordningen indeholder tiltag på flere områder:

1. Indeslutning (lækage)

- Der skal træffes alle teknisk og økonomisk mulige foranstaltninger for at forebygge og minimere emissioner af industrielle drivhusgasser.
- Der skal indføres obligatorisk kontrol for lækage på stationære køle-, luftkonditionerings- og varmepumpeanlæg afhængig af anlæggenes fyldning: 1) Fyldning mellem 3 og 30 kg – kontrol 1 gang årligt, 2) Fyldning mellem 30 og 300 kg – kontrol 4 gange årligt og 3) Fyldning over 300 kg – kontrol hver måned.
- Kontrolhyppigheden kan tilpasses af den kompetente myndighed, hvis der er installeret lækagedetektorsystem.

- For alle typer anlæg med fyldning over 300 kg skal der installeres lækagedetektorsystem
- Der skal føres fortegnelse over mængder og typer installerede fluorholdige gasser over hvert enkelt anlæg indeholdende mere end 3 kg industrielle drivhusgasser.

2. Genvinding

De fleste typer anlæg og beholdere vil blive omfattet af et krav om genvinding af industrielle drivhusgasser med henblik på genanvendelse, regenerering eller destruktion. Det gælder for køleanlæg, airconditionanlæg, varmepumper, brandslukningsudstyr, højspændingsanlæg, genpåfyldelige beholdere og udstyr, der indeholder opløsningsmidler. Industrielle drivhusgasser i andre typer udstyr skal ligeledes genvindes, såfremt det er teknisk/økonomisk muligt.

3. Uddannelses- og certificeringsprogrammer

Medlemstaterne skal udarbejde programmer for uddannelse og certificering for det personale, der udfører aktiviteter i henhold til artiklerne 3 og 4, dvs. henholdsvis med indeslutning og genvinding af fluorholdige gasser.

4. Indberetning

Producenter og importører/eksportører skal indberette om importerede/eksporterede mængder til Kommissionen.

5. Begrænsning i anvendelse

Der er foreslået forbud mod SF₆ til hhv. oppumpning af bildæk hurtigst muligt og i magnesiumstøbning fra 01.01.07, hvis der årligt anvendes mere end 500 kg SF₆.

6. Luftkonditioneringsanlæg i nye person- og varebiler:

Dette var indeholdt i Kommissionens oprindelige forslag, men er nu udskilt fra forslaget og flyttet over som ændringsforslag til biltype-godkendelsesdirektivet (Type approval directive). Det forhandles dog sammen med forslaget til Forordning. Direktivændringsforslaget foreslår at medlemsstaterne ikke må typegodkende biler med en GWP (global warming potential) på mere end 150 fra 2007. Biler omfattet af denne regulering må ikke sælges efter 2017. Bilerne må heller ikke typegodkendes, fra 2008, hvis de har en vis årlig lækage af kølemiddel med en GWP på over 150 på mellem 40 og 50 gram alt efter type. Fra 2011 må biler ikke sættes på markedet, hvis de ikke kan opfylde den givne lækagerate.

7. Begrænsning i markedsføring

Der er foreslået følgende forbud mod markedsføring:

- Engangsbeholdere (alle gasser) undtagen til laboratorie- og analyseformål samt i medicinske dosisinhalatorer fra 1 år efter ikrafttrædelsesdato
- Kølemidler (HFC og PFC) i ikke-indesluttede anlæg med direkte fordampning fra ikrafttrædelsesdato
- Brandslukningsudstyr (PFC) fra ikrafttrædelsesdato
- Ruder (alle) fra 2 år efter ikrafttrædelsesdato (SF₆ anvendes til støjisolering i visse ruder)

- Sko (SF₆) fra ikrafttrædelsesdato samt HFC og PFC fra 1. juli 2006 (anvendes f.eks. visse skotyper til stødabsorbering)
- Enkomponent-skum (HFC) undtagen ved krav om at opfylde nationale sikkerhedsnormer fra 1 år efter ikrafttrædelsesdato
- Nye spraydåser (HFC) fra 3 år efter ikrafttrædelsesdato

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Kommissionen anfører, at der i forslaget er taget hensyn til nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet. Der tages hensyn til, at forvridningen af det indre marked skal være mindst mulig, således at alle berørte virksomheder stilles lige i konkurrencen.

Kommissionen anfører ligeledes, at bestemmelserne om indeslutning og genvinding i princippet kan tilgodese målet om det indre marked, samtidig med at der sikres en høj grad af miljøbeskyttelse, men ensartede restriktioner for markedsføring og brug er nødvendige, hvor indeslutning ikke fungerer, og hvor brug af industrielle drivhusgasser anses for u hensigtsmæssig.

Desuden har medlemsstaterne brug for smidighed, så de kan indføre andre bestemmelser, f.eks. om uddannelses- og certificeringsprogrammer, på baggrund af deres nationale situation.

Det er fastslået, at der er behov for lovgivning om reduktion af industrielle drivhusgasser, hvilket støttes stærkt af alle implicerede parter.

Kommissionen har undersøgt forslaget økonomi, og det er påvist, at foranstaltningerne er omkostningseffektive og står i rimeligt forhold til det forventede resultat.

Regeringen er enig i, at forslaget er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

Der er tale om en forordning, der berører såvel miljø- som arbejdsmiljøreguleringen. Forordningens bestemmelser vil blive indført i dansk lovgivning ved udstedelse af bekendtgørelse herom.

Der eksisterer allerede en dansk bekendtgørelse, der omhandler forbud mod visse anvendelser af disse gasser i en række produkter (Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 552 af 2. juli 2002 om regulering af visse industrielle drivhusgasser). Bestemmelserne heri vil skulle sættes ud af kraft, hvis forordningen vedtages i den forelagte form.

Arbejdstilsynet vurderer, at der for så vidt angår visse anlæg med fluorholdige gasser på over 30 kg – på grund af de angivne terminer for kontrol af udsivning fra anlæggene - er behov for at foretage ændringer i det gældende regelsæt om trykbeholdere og rørsystemer, jf. bekendtgørelse nr. 746 af 26. november 1987 med senere ændringer. Dette regelsæt er under revision, og Arbejdstilsynet har sendt udkast til bekendtgørelse til notifikation til Kommissionen i juli måned 2003. Dette udkast til

bekendtgørelse vil skulle ændres, såfremt forslaget til forordning bliver vedtaget i den fremlagte form.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Da Forordningens regler om forbud mod visse anvendelser er langt mindre omfattende end de danske regler, vurderes det, at det ikke isoleret set får negative økonomiske eller administrative konsekvenser for det danske erhvervsliv. Dog skønnes det, at en udvidet adgang til at anvende disse gasser vil medføre øgede danske emissioner i størrelsesordenen 0,7 mill. t CO₂-ækvivalenter i 2010 svarende til knap 1 % af de samlede udledninger af drivhusgasser. For at overholde de danske reduktionsforpligtelser i forhold til Kyoto Protokollen vil det være nødvendigt at foretage reduktioner af samme størrelsesorden i andre sektorer. Det vil formentlig i overvejende grad skulle ske i de sektorer og virksomheder, der er omfattet af EU's kvotedirektiv, hvor det kan føre til merudgifter på 35-70 mill. kr. I lighed med den danske bekendtgørelse har udkastet til forordning ingen konsekvenser for amter eller kommuner.

Dog vil implementering af Forordningen medføre behov for efteruddannelse af servicefolk p.g.a. indførelse af øget kontrol med udsivningen fra visse anlæg indeholdende fluorholdige gasser over 30 kg. Der kan f.eks. blive tale om kortvarige kurser i lækagesøgning for maskinpassere m.fl. Omkostningerne til ekstra kontrol vil givet skulle afholdes af ejerne af anlæggene.

Beskyttelsesniveau:

Samlet set vil forslaget medføre en udhuling af det eksisterende danske beskyttelsesniveau, da størstedelen af vores eksisterende regulering af industrielle drivhusgasser vil skulle ophæves. I bilag 1 er givet en sammenstilling mellem hvilke områder/anvendelser, der er omfattet af hhv. forslaget til forordning samt den danske bekendtgørelse.

Der er en enkelt undtagelse for dette i forslaget, idet det gradvise forbud mod visse industrielle drivhusgasser i airconditionanlæg i biler ikke er omfattet af den danske bekendtgørelse. Der vil derfor være en positiv effekt af denne regulering, idet der såvel i Danmark som i resten af EU forventes en betydelig stigning i antallet af biler med aircondition.

Med hensyn til forslagets krav om uddannelse og certificering, til lækagedetektorer og til genvinding forbedres beskyttelsesniveauet, da der er tale om en skærpelse ift. den eksisterende danske lovgivning. Kølebranchen har dog via den frivillige ordning KMO (Kølebranchens Miljø Ordning) allerede krav om genvinding og indberetning af påfyldning og aftapninger, men disse er ikke lovpligtige. KMO-ordningen omfatter langt størstedelen af de danske kølefirmaer.

5. Høring

Forslaget til forordning blev den 4. september 2003 udsendt til over 80 høringsparter og lagt på Miljøstyrelsens hjemmeside.

GTS, De Danske Bilimportører og Foreningen af Rådgivende Ingeniører har ingen bemærkninger. Det samme gælder Mærsk Olie og Gas under forudsætning af, at kontrollen af anlæg kan udføres af eget personale, uddannet efter fastlagte kompetencekrav.

Danmarks Automobilforhandler Forening (DAF) mener, at der bør være samme krav til uddannelse i hele EU, således at konkurrenceforvridning undgås.

Dansk Metal støtter gennemførelsen af en regulering på europæisk plan, men udtrykker bekymring for om Danmark kan leve op til forpligtigelserne om øget inspektion - set i lyset af den seneste ændringer inde for det danske uddannelsessystem - idet dette bør gennemføres af veluddannet arbejdskraft.

Københavns Kommune (Miljøkontrollen) er ikke tilfreds med, at den danske regulering vil bortfalde, men ønsker en kombination af den danske regulering og forordningen. Derudover er der ønske om, at forordningen udvides til - udover airconditionanlæg i biler – også at omfatte mobile køleanlæg. Det ønskes ligeledes, at forordningens grænse på 3 kg for tilsyn nedsættes til 1 kg. Desuden anses genvinding som problematisk, idet det er opfattelsen, at aftappet kølemiddel skal behandles som farligt affald. Anvendelsesforbudene anses for alt for utilstrækkelige, og bør udvides til også at omfatte andre anvendelser. Kvoterne for airconditionanlæg i biler bør udvides til også at omfattet eksisterende køretøjer.

Teknologisk Institut mener ikke, at forslaget er ambitiøst nok i forhold til de forhold, der faktisk eksisterer i dag. TI mener desuden mere konkret, at der mangler en definition af, hvad montøren skal forholde sig til (hvornår er et anlæg tæt nok). Lækager kan være meget komplicerede at lokalisere, specielt i større installationer p.g.a. skjult og isoleret rørføring. Det er opfattelsen, at der mangler beskrivelse af den kontrol, der bør medfølge krav om genvinding. En mangel på indikation af overvejelser om forbud på specifikke skæringsdatoer på nærmere specificerede anvendelsesområder påtales også. Opmærksomheden henledes på manglen på forbud på f.eks. husholdningskøleskabe m.v., da der i adskillige år er benyttet alternativer. Samlet vurderes det, at en fælles europæisk regulering vil være en fordel for køleindustrien, men at det er et tilbageslag, hvis de danske (og andre) reguleringer ikke kan bibeholdes. Dog ses det som positivt, at reglerne om kontrol m.v. ikke omfatter HFC-fri køleanlæg, hvilket vil virke motiverende for at benyttet alternativerne.

Greenpeace er af den mening, at forslaget er uacceptabelt svagt uden forbud på en lang række områder, hvor der i dag findes markedsmodne alternativer. Greenpeace finder det også særdeles provokerende, at retsgrundlaget er Traktatens artikel 95, og at Danmark og andre dermed skal ophæve nationale regler. Greenpeace mener, at forslaget bør strammes op med yderligere forbud, og at retsgrundlaget eller formuleringer ændres, således at der i praksis bliver tale om minimumsregler, er kan strammes i de enkelte medlemslande, bl.a. ud fra den betragtning, at der ikke bør være harmonisering af et område, hvor de enkelte medlemsstater har forskellige byrder.

Dansk Handel og Service har forståelse for intentionerne i forordningen, men mener ikke, at forslaget vil føre til en reel nedbringelse af udslippet i Danmark, idet de indførte afgifter sikrer

incitament til at nedbringe udslippet, og at øget kontrol derfor ikke er nødvendig. Forslaget vil derfor medføre øgede og unødvendige omkostninger på økonomisk og administrativt på kontrolområdet. Dansk Handel og Service kan derfor ikke støtte forslaget i sin nuværende form.

Dansk Industri er positivt indstillet over for en europæisk regulering og forordningens forslag om at forhindre nationale tiltag, der kan virke som en hindring for den internationale handel, og DI er derfor tilfredse med, at forordningen har ophæng i Traktatens artikel 95. Selvom forordningen vil have indflydelse på forbud, der allerede er trådt i kraft (og dermed på de virksomheder, der har indstillet sig på dette), vurderer DI, at forordningen og det signal, der dermed er sendt om anvendelsen af fluorerede drivhusgasser, samlet vil have en positiv effekt og være med til et kommercielt grundlag for udviklingen af alternativer. DI fremhæver, at forudsætningen for, at en hensigtsmæssig anvendelse og udfasning kan sikres er, massive investeringer i teknologiudvikling, at uddannelseskapaleteten sikres, samt at den tilhørende regulering på f.eks. det sikkerhedsmæssige og forsikringsmæssige område er på plads. DI anbefaler derfor, at regeringen arbejder for at fremme forordningen med krav om totalharmonisering.

5 køleforeninger har givet et samlet svar. Det drejer sig om Autoriserede Kølefirmaers Brancheforening (AKB), Varmepumpefabrikantforeningen, Kølebranchens Miljøordning (KMO), Dansk Køleforening og Selskabet for Køleteknik, der samlet repræsenterer langt størstedelen af den danske kølebranche. Branchen føler det uheldigt, at EU-regler undergraver nationale regler, som er med til at reducere emissioner af fluorholdige gasser, og at der må forventes en opbremsning i udviklingen af nye applikationer inden for kølebranchen. Mere specifikke kommentarer er bl.a., at forslaget for kølemidler i køleanlæg skal omfatte anlæggenes samlede livsforløb, at lovpåtlige kontroller også bør udføres på anlæg mellem 1-3 kg (forslaget stiller kun krav om anlæg > 3 kg), at der bør være en på forhånd fastsat reduktion i kontrolhyppigheden, når der er opsat lækagedetektorsystem, at kravet om uddannelses- og certificeringsprogrammer bør omfatte alle, der håndterer kølemidler (herunder også servicepersonale og personale, der håndterer airconditionanlæg på biler), og at dette krav skal omfatte alle situationer fra opstilling til nedtagning. Desuden mener foreningerne, at det er vigtigt, at der sikres et vist minimumsniveau for uddannelse i hele EU, og at det skal være et krav, at nationale regler (om uddannelse) altid skal opfyldes, herunder især ved arbejde i andre medlemsstater.

På specialudvalgmøde (miljø) den 8. oktober 2003 fremkom følgende bemærkninger: *Greenpeace* fandt forslaget til forordning utilfredsstillende svagere end den nugældende danske bekendtgørelse - bl.a. med hensyn til datoerne for udfasning af forskellige stoffer til forskellig anvendelse. Endvidere bemærkede *Greenpeace*, at Kommissionens forslag var en forordning og en vedtagelse heraf ville sætte de danske regler ud af spillet og forespurgte hvilke muligheder Danmark havde for at søge de danske regler opretholdt således af reduktionen af drivhusgasser blev på det samme niveau som hidtil. *Greenpeace* henviste til, at der i EU var forskellige mål fra land til land for reduktion af drivhusgasser og fandt det ulogisk at Kommissionen på dette område søgte at harmonisere reglerne for udledning.

Dansk Handel og Industri fandt, at de i forordningen foreslåede tilsynsbestemmelser med visse anlæg var for strenge.

På specialudvalgsmødet den 22. september 2004 fremkom flg. bemærkninger:

Det Økologiske Råd bad om uddybning af oplysningerne i den kommenterede dagsorden fsva. hvad der var hjemlet i art. 95 og art. 175. Det Økologiske Råd undrede sig over, at Ministerrådet blot ignorerede udtalelsen fra Rådets juridiske tjeneste om hjemmelsgrundlaget.

Danmarks Rederiforening fandt det også vigtigt, at tilsyn og kontrol bestemmelserne fsva. mobile anlæg (herunder containere) var operationelt.

Greenpeace kunne ikke deltage i mødet, men havde forud for mødet bemærket, at Danmark burde støtte Tyskland med henblik på et global warming potential på 50 i stedet for 150 i forbindelse med air-conditioneringsanlæg i biler.

Dansk Handel og Service kunne ligeledes ikke deltage i mødet, men havde forud for mødet tilkendegivet, at man var modstander af de meget hyppige kontrolrater, som forslaget lagde op til.

BILAG til punkt 2

Anvendelsesområde	Forslag til forordning	Dansk bekendtgørelse	Kommentar
Luftkonditionering i biler for stoffer med GWP > 150	Gradvis begrænsning 01.01.09 – 31.12.13	Undtaget	Større betydning. Udgjorde i 2001 ca. 9% af den danske F-gas udledning.
Engangsbeholdere (undtagen til laboratorieformål og dosisinhalatorer)	Forbud 1 år efter ikrafttrædelsesdato	Generelt forbud fra 01.01.06 Spraydåser dog forbud fra 01.09.02	Mindre betydning. Udgør under 5% af den danske F-gas udledning
Kølemidler i ikke-indesluttede anlæg med direkte fordampning	Forbud fra ikrafttrædelsesdato	Forbud fra 01.01.06	Mindre betydning. Udgør under 5% af den danske F-gas udledning
PFC i brandslukningsudstyr	Forbud fra ikrafttrædelsesdato	Forbud fra 01.09.02	Ingen ændring i forhold til dansk regulering
Ruder (alle stoffer)	Forbud fra 2 år efter ikrafttrædelsesdato	Forbud fra 01.01.03 for SF6, 01.09.02 for PFC 01.01.06 for HFC	Mindre betydning. Har ikke udgjort mere end 5% af den danske F-gas udledning
SF6 i sko	Forbud fra ikrafttrædelsesdato	Forbud fra 01.07.03	Ingen ændring i forhold til dansk regulering
HFC og PFC i sko	Forbud fra 01.07.06	Forbud fra 01.09.02 for PFC, 01.01.06 for HFC	Mindre betydning. Har ikke udgjort mere end 5% af den danske F-gas udledning
Enkomponentskum (fugeskum)	Forbud fra 1 år efter ikrafttrædelsesdato	Forbud fra 01.09.02	Mindre betydning. Har ikke udgjort mere end 5% af den danske F-gas udledning
Spraydåser	Forbud mod nye spraydåser fra 3 år efter ikrafttrædelsesdato	Forbud fra 01.09.02	Mindre betydning. Har ikke udgjort mere end 5% af den danske F-gas udledning
SF6 til magnesiumstøbning	Forbud fra 01.01.07 for anlæg > 500 kg Mg årligt	Forbud fra 01.09.02 for alle anlæg	Mindre betydning Har ikke udgjort mere end 5% af den danske F-gas udledning
SF6 til bildæk	Forbud fra ikrafttrædelsesdato	Forbud fra 01.09.02	Ingen ændring i forhold til dansk regulering

Fjernvarmerør	Ingen regulering	Forbud fra 01.09.02	Mindre betydning. Har ikke udgjort mere end 5% af den danske F-gas udledning
HFC i brandslukningsudstyr	Ingen regulering	Forbud siden 1977	Mindre betydning. Har aldrig været anvendt i Danmark
PFC i alle produkter	Ingen regulering	Forbud fra 01.09.02 med undtagelse af kølemiddel, hvor PFC-indholdet < 10% (01.01.06)	Mindre betydning. Har ikke udgjort mere end 5% af den danske F-gas udledning
Køleanlæg, varmepumper, luftkonditioneringsanlæg og affugtere med fyldning > 10 kg HFC	Krav om kontrol for lækage	Forbud fra 01.01.07	Stor betydning. Udgjorde i 2001 over 50% af den danske F-gas udledning
SF6 som sporgas	Ingen regulering	Forbud fra 01.09.02	Mindre betydning. Har ikke udgjort mere end 5% af den danske F-gas udledning
Produktion af fleksibelt skumplast	Ingen regulering	Forbud fra 01.01.06	Større betydning. Udgjorde i 2001 ca. 8% af den danske F-gas udledning
Generelt forbud	Ingen regulering	Forbud fra 01.01.06 ¹	Stor betydning. Især skumproduktionen, inkl. køleskabe, er af væsentlig betydning (udgjorde i 2001 ca. 15% af den danske F-gas udledning)
Andre generelle krav	Krav om uddannelse, indsamling og regenerering	Eksisterer regler eller frivillige ordninger i Danmark	Mindre betydning, da krav eller frivillige ordninger allerede findes i Danmark

1) Alle nye produkter/anvendelser med industrielle drivhusgasser er ikke tilladt efter denne dato. Det omfatter forbud mod f.eks. husholdningskøle- og -fryseskabe, skum og skumproduktion m.m. Der er dog en række undtagelser som f.eks. servicering af eksisterende udstyr, anvendelse på skibe, fly, militær anvendelse, lavtemperaturfrysere, vaccinekølere m.m.

Ad pkt. 3 - Forslag til Rådets beslutning om tilladelse til markedsføring i EU af genetisk modificeret raps (C/NL/98/11).

1. Status

Danmark modtog den 27. januar 2003 en ansøgning om godkendelse til markedsføring i EU af genetisk modificeret raps, GT73, efter reglerne i del C i direktiv 2001/18/EF om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer, herefter kaldet udsætningsdirektivet. Ansøgningen er oprindeligt indleveret til de nederlandske myndigheder af Monsanto Europe S.A. og Monsanto, USA.

De nederlandske myndigheder har udarbejdet en vurderingsrapport, hvori det indstilles, at der gives godkendelse til markedsføring. Vurderingsrapporten og ansøgningen er herefter fremsendt til Kommissionen og til de øvrige medlemslande.

Danmark har 60 dage til at anmode om yderligere oplysninger, fremsætte bemærkninger eller komme med en begrundet indvending til ansøgningen og den nederlandske indstilling. Fristen udløber således den 25. marts 2003. Hvis der ikke inden fristens udløb kommer anmodninger om yderligere oplysninger, bemærkninger eller indvendinger fra medlemslandene, kan Nederlandene umiddelbart efter fristens udløb udstede en godkendelse til markedsføring.

Sagen har tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg ved notat og grundnotat oversendt den 19. marts 2003.

Supplerende notat samt supplerende grundnotat er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 3. oktober 2003.

Danmark fremsatte i marts 2003 begrundede indvendinger mod ansøgningen:

1. fordi der ikke var stillet vilkår, der begrænser utilsigtet spredning i forbindelse med transport,
2. fordi overvågningsplanen ikke var suppleret med undersøgelser af spredning og genoverførsel til anden raps og vilde slægtninge og
3. fordi den nederlandske vurderingsrapport ikke var opdateret efter reglerne i det nye udsætningsdirektiv.

Endvidere gjorde Danmark opmærksom på moratorieerklæringen. På denne baggrund ønskede Danmark, at sagen skulle tages op i komitéprocedure.

Den 25. august 2003 modtog Danmark supplerende oplysninger i sagen. Oplysningerne er fremsendt fra Kommissionen og er ansøgers besvarelse af de begrundede indvendinger fra medlemslandene. Inden 45 dage, dvs. senest den 6. oktober 2003, skal Danmark meddele Kommissionen, hvorvidt de begrundede indvendinger ønskes opretholdt. Hvis der ikke længere er begrundede indvendinger mod ansøgningen fra medlemslandene, giver Nederlandene umiddelbart efter fristens udløb, i overensstemmelse med udsætningsdirektivets regler, godkendelse til markedsføring.

Danmark meddelte den 6. oktober 2003 Kommissionen, at de begrundede indvendinger fra marts 2003 ønskes opretholdt. Derudover gjorde Danmark opmærksom på moratorieerklæringen. På den baggrund ønskede Danmark, at sagen skulle tages op i komitéprocedure.

Danmark har modtaget yderligere supplerende oplysninger fra ansøger siden oktober 2003. Disse oplysninger er fremsendt til de hørte eksperter med henblik på en vurdering af om de nye oplysninger giver anledning til ændring i de allerede fremsendte vurderinger.

Ansøgningen om godkendelse af GT73 er blevet behandlet af Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet, der den 1. marts 2004 offentliggjorde sin vurdering af 11. februar 2004.

Den 17. maj 2004 modtog Danmark udkast til Kommissionens beslutning om markedsføring i medfør af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF af et rapsprodukt (*Brassica napus* L., linje GT73), der er genetisk modificeret med henblik på tolerance overfor herbicidet glyphosat.

Der blev stemt om Kommissionens udkast til beslutning den 16. juni 2004 ved et møde i det udvalg, der er nedsat i henhold til udsætningsdirektivet (2001/18/EF). Danmark stemte imod udkastet, idet man ønskede

- at der stilles vilkår, der begrænser utilsigtet spredning i forbindelse med transport,
- at overvågningsplanen skal suppleres med undersøgelser af spredning og genoverførsel til anden raps og vilde slægtninge i de områder, hvor rapsfrøene kommer ind i EU,
- at resultatet af valideringen af detektionsmetoden skal være kendt, inden man tager stilling til beslutningen om markedsføring af GT73 raps,
- at de tekniske retningslinier for prøveudtagning og analyse bør være offentliggjorte.

Ved afstemningen den 16. juni 2004 blev der ikke opnået kvalificeret flertal for Kommissionens udkast til beslutning.

Kommissionen har den 9. september 2004 oversendt et nyt udkast til beslutning til Rådet ("Forslag til Rådets beslutning om markedsføring i henhold til Europa-parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF af et rapsprodukt (*Brassica napus* L., linie GT73), der er genetisk modificeret med henblik på glyphosatolerance"). Rådet har tre måneder til at træffe afgørelse, hvilket skal ske med kvalificeret flertal. Har Rådet ved udløbet af denne frist hverken vedtaget forslaget eller tilkendegivet, at det er imod forslaget, vedtager Kommissionen den foreslåede gennemførelsesretsakt. Forslaget er sat på dagsordenen for rådmødet (miljø) den 14. oktober 2004 til vedtagelse.

2. Formål og indhold

Formålet med ansøgningen er at få godkendelse til at importere og forarbejde den genetisk modificerede raps til levnedsmidler og foder. Ansøgningen gælder ligeledes for afkom af den genetisk modificerede linje fremkommet ved traditionelle forædlingsmetoder med ikke-modificeret raps. Hvis rapsplanterne skal dyrkes i Europa vil det kræve en fornyet ansøgning efter reglerne i udsætningsdirektivet.

Der søges således ikke om godkendelse til dyrkning i Europa, men alene til import og forarbejdning. Hvis GT73 skal anvendes som levnedsmiddel skal der søges særskilt herom efter reglerne i forordningen om nye levnedsmidler og levnedsmiddelingredienser (Novel Food).

Rapslinjen GT73 har fået indsat to gener, der gør planterne bliver tolerante overfor ukrudtsbekæmpelsesmidler med aktivstoffet glyphosat (Roundup). De indsatte gener (*cp4 epsps* og

gox) stammer fra to forskellige bakterier (*Agrobacterium* sp. og *Ochrobactrum anthropi*). Rapslinjen indeholder ikke gener, der giver tolerance overfor antibiotika.

Nederlandene indstiller, at der gives en godkendelse på følgende vilkår:

1. GT73 rapsfrøene og produkter heraf skal mærkes specifikt i alle led i handelskæden, idet det skal angives, at der er tale om GT73, og at det er en genetisk modificeret organisme.
2. Med hensyn til overvågning skal ansøger hvert år indberette den forventede salgsmængde af GT73 inklusive årlige salgstabeller for GT73. Tabellerne skal indeholde den årligt importerede mængde i hvert medlemsland og angive hovedimportørerne i hvert land.
3. Ansøger skal til enhver tid levere referencemateriale med henblik på kontrol.
4. Ansøger er forpligtet til at stille en molekylær detektionsmetode til rådighed med henblik på i kontroløjemed at kunne fastslå entydigt, at der er tale om tale om GT73.
5. Ansøger skal give tilstrækkelig garanti for at produktinformation til landmænd vil blive videregivet i forbindelse med transport og håndtering af GT73.
6. Godkendelsen er gyldig i 10 år efter udstedelsen.

Der er givet godkendelse til markedsføring af GT73 i henholdsvis USA og Canada (dyrkning) og Japan og Australien (kun import).

Kommissionen henviser i udkastet til beslutning om godkendelse til Fødevarer sikkerhedsautoritetens udtalelse af 11. februar 2004, hvor autoriteten konkluderer, "at *Brassica napus* L. linje GT73 ud fra alle oplysninger at dømmes er lige så sikker for menneskers eller dyrs sundhed som konventionel raps og, hvad de foreslåede anvendelser angår, for miljøet." Fødevarer sikkerhedsautoriteten fandt også at tilladelsesindehaverens overvågningsplan var fyldestgørende for de påtænkte anvendelser af GT73-raps.

Af Kommissionens udkast til afgørelse fremgår det, at beslutningen først finder anvendelse fra den dato, hvor EF-referencelaboratoriet har valideret en specifik detektionsmetode for GT73-raps.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen har ikke redegjort særskilt for nærheds- og proportionalitetsprincippet. Der er tale om en ansøgning om godkendelse til markedsføring i henhold til en allerede vedtaget rådsretsakt (udsætningsdirektivet (2001/18/EF)). Det vurderes at Kommissionens udkast til beslutning opfylder nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser: En godkendelse til markedsføring vil ikke få lovgivningsmæssige konsekvenser, idet der er tale om ansøgning, der er reguleret af direktiv 2001/18/EF om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer og om ophævelse af Rådets direktiv 90/220/EØF. Direktivet er implementeret i dansk ret med lovbekendtgørelse nr. 981 af 3. december 2002 og bekendtgørelse nr. 831 af 3. oktober 2002 om godkendelse af udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer.

Økonomiske og administrative konsekvenser: En godkendelse forventes ikke at få væsentlige stats- eller kommunaløkonomiske konsekvenser. Der forventes en mindre administrativ byrde i forbindelse med behandling af sagen samt tilsyn og kontrol i henhold til kapitel 5 i bekendtgørelse

nr. 831 af 3. oktober 2002 om godkendelse af udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer.

Beskyttelsesniveau: De hørte eksperter har foretaget en vurdering af konsekvenserne for menneskers sundhed, natur og miljø, hvis GT73 introduceres på det danske marked. Som det fremgår af nedenstående udtalelser, er det ikke sandsynligt, at der vil være miljø- og sundhedsmæssige konsekvenser forbundet med import af GT73. Vurderingerne er foretaget på baggrund af den fremsendte ansøgning, et sammendrag heraf samt vurderingsrapporten fra de nederlandske myndigheder.

Danmarks Miljøundersøgelser (DMU)

Den genmodificerede raps, GT73, adskiller sig kun fra konventionel raps ved at have indsat gener der gør planten tolerant over for sprøjtning med herbicidet glyphosat (RoundUp). Rapsen søges kun godkendt til import til foderbrug og viderebearbejdning, men ikke dyrkning eller opformering. Der kan derfor kun ske uønskede effekter på naturen, hvis der sker en tilfældig, utilsigtet spredning.

Det er sandsynligt, at GT73-rapsen før eller senere vil blive spredt under transport eller at der vil ske uheld med iblanding i konventionel raps under lagring, med mindre der tages specielle forholdsregler. Dette vil medføre, at den genmodificerede raps og det indsatte gen med tiden vil spredes til marker med konventionel og økologisk dyrket raps, ligesom genet vil blive spredt til vilde slægtninge af raps, mest sandsynligt agerkål. Eventuelt vil rapsen også kunne forekomme på tilfældige voksesteder, såsom ruderater og vejkanter.

DMU har foretaget en analyse af de forskellige mulige uønskede økologiske konsekvenser for plante- og dyreliv (f.eks. tab af biodiversitet og ændringer i jordbundsforhold) af en eventuel spredning af den genmodificerede raps. Analysen viser, at konsekvenserne for planter og dyr ved selv en betydelig spredning af GT73 til naturnære områder og landbrugsområder må vurderes at være små og begrænsede til de dyrkningsarealer, hvor der anvendes glyphosat.

DMU vurderer samlet, at der ikke kan forventes uønskede økologiske konsekvenser for dyrelivet ved markedsføring af GT73-rapsen til andre formål end dyrkning.

DMU mener dog, at det vil være fornuftigt at overvåge omfanget af GM-rapsens spredning og genoverførsel primært til konventionelt og økologisk dyrket raps, sekundært til vilde slægtninge som agerkål og kiddike.

Plantedirektoratet

Plantedirektoratet vurderer, at der i anmeldelsen er fremlagt fyldestgørende information, som redegør for det indsatte genetiske materiale i GT73-rapsen. Endvidere finder direktoratet det sandsynliggjort, at GT73-rapsen ikke afviger afgørende i kemisk sammensætning fra den konventionelle rapssort, som den er udviklet fra.

Undersøgelserne af indholdet af næringsstoffer, herunder visse antinæringsstoffer (glukosinolater, fytat og erucasyre), peger på, at GT73-raps er substantielt ækvivalent med ikke-transgen raps bortset fra tolerancen over for glyphosat. Denne konklusion understøttes af fodringsforsøg i rotter, ørred og vagtler.

Plantedirektoratet vurderer på baggrund heraf, at der ikke er sundheds- og sikkerhedsmæssige problemer for dyr, som indtager dyrefoder med indhold af raps linie GT73 eller heraf afledte produkter.

Med henblik på at nedsætte risikoen for utilsigtet spredning af GT73-rapsfrø bør der imidlertid stilles krav om, at der ved eventuel transport af rapsfrøene med lastbil, jernbane m.v. sker en forsvarlig overdækning for at mindske frøspild under transporten.

Endelig kan Plantedirektoratet tilslutte sig de mærkningskrav, som de hollandske myndigheder har fremsat.

Institut for Fødevarerikkerhed og Toksikologi (IFSE)

Det er IFSE's vurdering, at det leverede materiale indeholder tilstrækkelig information til at kunne foretage en sundhedsmæssig risikovurdering af den genetisk modificerede raps GT73. Denne vurdering kan dog ikke anvendes som en levnedsmiddelvurdering, idet den har sin egen lovgivning og ansøgningsprocedure. Det må også pointeres, at sundhedsmæssig vurdering af sprøjtemidlet (glyphosat), dets nedbrydningsprodukter og eventuelle restkoncentrationsgrænser er udenfor denne vurdering, idet en sådan vurdering ligger i sprøjtemiddelgodkendelsen.

Ansøgningen dokumenterer ved anvendelse af velkendte teknikker fornuftigt den indsatte konstruktion. Det vurderes at informationen vedrørende molekylærbiologisk karakterisering af den indsatte genkonstruktion er tilstrækkelig til at sikre at der er fuld kendskab til den indsatte konstruktion og dens derved dannede produkter; CP4-EPSPS og GOXv247 samt dokumentation for fravær af backbone sekvenser.

Det vurderes ligeledes, at ansøgningen har dokumenteret på tilstrækkelig måde, at de to produkter CP4-EPSPS og GOXv247 ikke har toksiske eller på anden måde uønskede effekter, der ved utilsigtet indtagelse kan give anledning til sundhedsmæssige problemer.

Endelig vurderes ansøgningen på tilstrækkeligt niveau at have dokumenteret, at der ikke er forskel på GT73 raps og tilsvarende non-transgent modermateriale ved en række komparative analyser af eksempelvis iboende toksiske stoffer, væsentlige næringsstoffer og fodringsforsøg, at der ikke er grundlag for at forvente at GT73 raps produkter vil være anderledes end non-transgene rapsprodukter i relation til sundhed for mennesker ved utilsigtet anvendelse.

IFSE vurderer, at ansøgningen lever op til kravene i det nye udsætningsdirektiv med henblik på sundhed for mennesker og dyr i tilfælde af uønsket indtagelse.

De hørte eksperter har vurderet de supplerende oplysninger fremsendt i august 2003, og det kan konkluderes, at der ikke er fastsat vilkår, der begrænser utilsigtet spredning i forbindelse med transport. Ansøger argumenterer med, at der ikke kan påvises nogen miljømæssig risiko ved en eventuel spredning, og at der derfor ikke er behov for særlige forholdsregler. Plantedirektoratet anfører, at det alligevel må anses for at være rimeligt at kræve omhu i forbindelse med transport af rapsfrøene, da mulighederne for sameksistens mellem genetisk modificerede, konventionelle og økologiske afgrøder er af væsentlig betydning for landbruget i Europa.

Ansøger erklærer, at GT73 ikke vil blive indført til Danmark i form af levedygtige rapsfrø. Danmarks Miljøundersøgelser konkluderer derfor, at muligheden for uønskede miljømæssige

effekter herhjemme er reduceret i en sådan grad, at overvågning under danske forhold ikke vil være relevant på nuværende tidspunkt. Danmarks Miljøundersøgelser mener dog, at der kan være grund til at overvåge bestande af raps i de lande, hvor rapsfrøene landes, specielt i nærheden af havnebyer.

De nye oplysninger giver ikke anledning til at ændre på den sundhedsmæssige risikovurdering udført af Institut for Fødevarer og Ernæring.

Det supplerende materiale indeholder ikke en opdateret vurderingsrapport fra de nederlandske myndigheder.

De supplerende oplysninger, der indtil videre er modtaget fra ansøger, har ikke givet anledning til, at eksperterne har ændret deres tidligere fremsendte vurderinger.

5. Høring

I perioden den 4. februar til den 21. februar 2003 gennemførte Skov- og Naturstyrelsen en høring af 56 danske interesseorganisationer, forskningsinstitutioner og myndigheder. Høringsmaterialet bestod af et af ansøger udarbejdet sammendrag af ansøgningen, en indholdsfortegnelse til hele ansøgningen samt de nederlandske myndigheders vurderingsrapport. Skov- og Naturstyrelsen har modtaget høringssvar fra nedennævnte:

- Dansk Toksikologicerter
- Den Kongelige Veterinære- og Landbohøjskole
- Forbrugerrådet
- Forskningscenter Risø
- Fødevarerindustrien
- Greenpeace
- Hovedstadens Udviklingsråd
- HTS - Handel, Transport og Serviceerhvervene
- Kommunernes Landsforening
- Landbrugsraadet
- Statens Jordbrugs- og Veterinærvidenskabelige Forskningsråd

Hovedstadens udviklingsråd, HTS - Handel, Transport og Serviceerhvervene og Kommunernes Landsforening har ingen bemærkninger.

Dansk Toksikologicerter har ingen specifikke kommentarer men anfører, at hensynet til menneskers sundhed er tilgodeset, da de nye proteiner generelt nedbrydes meget hurtigt og er varme- og syrelabile. De kan altså ikke modstå syren i mavesækken. Desuden har proteinerne ikke en toksisk effekt på mus selv i store mængder, og den kodende DNA sekvens udviser ikke homologi til DNA sekvenser for kendte toksiner og allergener. Endelige er proteinet tilstede i en række fødevarer med lang historisk brug.

Den Kongelige Veterinære- og Landbohøjskole anfører, at import af hele rapsfrø efter al sandsynlighed vil medføre overførsel af de modificerede gener til vildtvoksende bestande af Ager-Kål samt evt. andre nære slægtninge. Det bemærkes ligeledes, at sidstnævnte forhold kan forårsage betragtelige udgifter for europæisk landbrug, f.eks. i tilfælde af forekomst af sprøjtemiddelresistente ukrudtsplanter.

Forbrugerrådet kan ikke støtte godkendelsen af ansøgningen af principielle grunde. Det anføres, at der i befolkningen er en udbredt modstand mod anvendelse af genteknologi, og at denne modstand ikke kun bunder i sundhedsmæssige overvejelser, men i lige så høj grad i generelle etiske og miljømæssige betænkeligheder. De miljømæssige forhold ved dyrkning af en GM-afgrøde, uanset om det sker i Danmark, EU eller udenfor EU, er således af lige stor relevans for forbrugerne som det sundhedsmæssige. En række forhold vedrørende dyrkning, herunder sameksistens med ikke-GM-afgrøder og evt. erstatningsansvar ved forurening af ikke-GM-afgrøder, er endnu ikke afklaret. Det anføres endvidere, at der, også i landbruget og blandt forskere, fortsat er en bekymring om, at sprøjtemiddelresistente GM-planter er en forkert strategi, og at Forbrugerrådet derfor ikke ser nogen grund til at tillade markedsføring – og dermed støtte dyrkning – af disse afgrøder.

Forskningscenter Risø anfører, at de givne oplysninger om naturlige krydsninger er mangelfulde, idet raps også kan krydse med *Raphanus raphanistrum* og *Hirschfeldia incana*, om end med meget lave hybridiseringsfrekvenser. Det anføres endvidere at det er påvist, at der lettest dannes hybrider med den vilde art *B. rapa* som mor og ikke med raps som mor, som det er anført i ansøgningen. I øvrigt kan Risø tilslutte sig de nederlandske myndigheders afgørelse i sagen.

Det er *Fødevarerindustriens* opfattelse, at ansøgningsmaterialet tilvejebringer tilstrækkelig dokumentation for at godkende den pågældende linje, hvilket fuldt ud støttes.

Greenpeace anfører, at de grundlæggende er imod udsætning af GMO i naturen uafhængigt af, om afgrøden er dyrket inden- eller udenfor EU. Det, at dyrkningen finder sted udenfor europæisk territorium, bør ikke være grund til at ignorere de miljømæssige konsekvenser ved at udsætte GMO i naturen. Hvis en GMO godkendes til markedsføring i Danmark/EU, er vi via vor efterspørgsel ansvarlig for, at GMO'en udsættes på markerne der, hvor GMO'en produceres. Greenpeace mener derfor, at det er principielt forkert og i strid med ånden i Cartagenaprotokollen, at godkendelsesprocessen alene sætter fokus på de sundhedsmæssige aspekter for europæere – uden hensyntagen til de miljømæssige konsekvenser i produktionslandet af, at vi i Europa efterspørger GMO.

Greenpeace har følgende specifikke indsigelser overfor GT73:

- Gammel risikovurdering. De hollandske myndigheder har baseret risikovurderingen på det gamle direktiv 90/220, der nu er blevet erstattet af 2001/18. Det nye udsætningsdirektiv 2001/18 stiller andre krav til risikovurderingen end 90/220.
- Ansøgningen følger ikke guidelines i 2001/18.
- Det kan ikke sikres at GT73 ikke slipper ud i miljøet.
- Raps kan ikke kontrolleres når først den er sluppet ud i miljøet.
- Europa er diversitetscenter for raps. Derfor er der dels større risiko for at GMO-raps spreder sig til vilde arter, og dels større ødelæggelse af biodiversitet som følge af sådan spredning.
- Manglende information om hvorvidt gener i værtsorganismen er omrokeret eller slettet.
- Mistanke om at Monsanto har udeladt information om to foder-studier der ikke var favorable fra ansøgningen. Monsanto fik udført i alt tre undersøgelser hvor rotter blev fodret med GT73. I de to første havde rotterne lavere vægt og forstørrede lever i forhold til kontrolgruppen. Disse to undersøgelser er fortiet af Monsanto til fordel for en tredje undersøgelse der viser "substantial equivalence".
- Kemiske forskelle mellem GT73 og dens konventionelle ophav.
- GT73 er ikke "substantially equivalent" til konventionelt raps.

Det anføres endvidere, at selv om ansøgningen for GT73 "kun" er til markedsføring, er sammenblandingproblematikken i havnefaciliteter, siloer og på møller den samme uanset om GMO'en er dyrket i eller udenfor EU. Derfor bør også sameksistens- og erstatningsansvarsproblematikken løses inden nye GMO-ansøgninger behandles. Greenpeace forventer, at Danmark sammen med de øvrige moratorielande modsætter sig ansøgningen og eventuelt kommende ansøgninger, da ikke engang de oprindelige moratoriekraav er opfyldt.

Landbrugsraadet svarer samtidig på vegne af *Dansk Landbrug* og *Dansk Erhvervsgartnerforening*. De er enige i den nederlandske konklusion og kan anbefale markedsføringsansøgningen imødekommet på anførte betingelser. Organisationerne finder det vigtigt, at godkendelse og mærkning af både GM foder og fødevarer efter de nye EU bestemmelser kommer på plads meget snart, så godkendelse af nye GM fødevarer og foderprodukter og mærkning heraf er endelig afklarede.

Statens Jordbrugs- og Veterinærvidenskabelige Forskningsråd finder ingen tekniske eller videnskabelige grunde til at afvise ansøgningen.

I perioden den 6. februar til den 21. februar 2002 gennemførte Skov- og Naturstyrelsen parallelt en offentlig høring, idet der i landsdækkende aviser blev gjort opmærksom på at man kunne finde høringsmaterialet på Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside eller rekvirere det fra Skov- og Naturstyrelsen.

Foreningen *Økologisk Forum* er meget kritisk overfor anvendelse og udsætning af genetisk modificerede organismer i miljøet, og mener at forsigtighedsprincippet bør anvendes. Som bekendt er der i øjeblikket fortsat nogle generelle usikkerheder omkring GMO og udsætning af disse i miljøet. Særligt påpeger *Økologisk Forum*: forurening af ikke-gensplejsede arter og at gensplejsede arter ofte indeholder mangler og fejl.

Konkret nævnes det, at tolerancen overfor glyphosat kan medføre tilførsel af uhensigtsmæssigt større mængder ukrudtsmidler med forurening af grundvandet som risiko. Foreningen mener, at en tilladelse til import blot er at forflytte problemet, idet importen forudsætter at produkterne dyrkes i andre lande. En eventuel eksport vil således støtte og legitimere dyrkning og udsætning af GMO i andre lande.

En borger anfører, at de pågældende afgrøder nærmest uhæmmet skal besprøjttes med Roundup-pesticider, og at vurderingen af glyphosat og planten derfor ikke burde kunne skilles ad. Det anføres endvidere, at Danmark bør beskytte sin befolkning mod ukendte konsekvenser af disse GMO-føde- og fodermidler. Der bør klart gælde et forsigtighedsprincip, da man reelt ikke kender de sundhedsskadelige virkninger eller de miljømæssige virkninger, da dette ikke er undersøgt på tilstrækkelig og adækvat måde.

Notat om forslaget har været i høring i specialudvalget for miljøspørgsmål, hvor der fremkom følgende supplerende bemærkninger i forhold til den generelle høring: Greenpeace bifalder, at Danmark gør indsigelse mod ansøgningen. Landbrugsraadet anbefaler, at ansøgningen imødekommes på betingelse af, at der stilles vilkår, der begrænser utilsigtet spredning i forbindelse med transport, at

overvågningsplanen suppleres med undersøgelser af spredning og genoverførsel til anden raps og vilde slægtninge, og at den nederlandske vurderingsrapport opdateres efter reglerne i det nye udsætningsdirektiv.

Der er gennemført en høring i EU-specialudvalget vedrørende miljøspørgsmål på baggrund af de supplerende oplysninger, hvor der er kommet følgende høringssvar:

Fødevarerindustrien anbefaler stærkt, at Danmark indstiller, at raps GT73 godkendes til import og forarbejdning i EU. Fødevarerindustrien er opmærksom på, at Plantedirektoratet fastholder argumentet om behov for særlige krav til fx overdækket transport af raps GT73 ud fra et hensyn til mulig spredning i de lande, hvortil rapsen importeres og forarbejdes. Med udgangspunkt i DMU's oprindelige analyse af problemets omfang, finder Fødevarerindustrien det imidlertid godt gjort, at en mulig utilsigtet spredning i forbindelse med transport kun vil have meget små konsekvenser, og at der således ikke, hverken i foråret 2003 eller nu, er noget holdbart argument for at fastholde en begrundet indsigelse - heller ikke med henvisning til evt. mulig utilsigtet spredning i de primære importlande. De supplerende oplysninger om, at raps GT73 ikke vil blive importeret til Danmark i form af levedygtige frø understreger ifølge Fødevarerindustrien, at der ikke er et reelt grundlag for at fastholde en begrundet indvendig.

Fødevarerindustrien finder i øvrigt, at grundlaget for at gøre opmærksom på moratorieerklæringen er bortfaldet med Ministerrådets og EU-parlamentets vedtagelse af nye regler for godkendelse af GMO foder og fødevarer henholdsvis regler for mærkning og sporbarhed af GMO foder og fødevarer.

Landbrugsraadet og Dansk Landbrug meddeler, at de kan støtte, at Danmark opretholder de tre begrundede indvendinger fra marts 2003.

Et supplerende rammenotat har været i skriftlig høring i EU-Specialudvalget (miljø) den 28. maj 2004. Der er modtaget høringssvar fra Forbrugerrådet, Greenpeace, Specialarbejderforbundet Danmark samt Landbrugsraadet og Dansk Landbrug.

Forbrugerrådet oplyser at man af ressourcemæssige grunde ikke har kunnet se nærmere på det supplerende rammenotat, men rådet mener generelt at Danmark bør arbejde for at moratoriet opretholdes, så længe sameksistensregler ikke er på plads i EU. På denne baggrund kan Forbrugerrådet ikke støtte forslaget.

Greenpeace finder, at der bør stilles krav om en opdateret vurderingsrapport. Greenpeace finder at Danmark bør stille krav om yderligere undersøgelser med henvisning til forsigtighedsprincippet. Greenpeace er uenig med IFSE og Plantedirektoratet for så vidt angår vurderingen af GT73 raps' effekt på menneskers sundhed og organisationen henviser til fodringsforsøg med rotter foretaget af USDA, der viser signifikante afvigelser i rotternes krops- og levervægt.

Landbrugsraadet og Dansk Landbrug henviser til tidligere afgivne høringssvar, hvor det anbefales, at der gives tilladelse til markedsføring på visse betingelser.

Specialarbejderforbundet Danmark oplyser, at organisationen finder, at Danmark bør stemme imod markedsføring af GT73 raps.

Bidrag til kommenteret dagsorden for rådsmøde (miljø) den 14. oktober 2004 har været i skriftlig høring i EU-Specialudvalget (miljø) den 21. september 2004.

Danmarks Naturfredning oplyser, at organisationen finder, at man ikke bør godkende afgrøder til markedsføring, så længe der ikke findes EU-dækkende regler for sameksistens.

Ad pkt. 4 - Rent, effektivt og konkurrencedygtigt, Mulighederne for miljøvenlige teknologiske nyskabelser i forbindelse med Lissabonprocessen.

1. Status

Med henblik på den forestående revision af Lissabon-strategien, som skal finde sted i forbindelse med forårstopmødet 2005, har det hollandske formandskab fremlagt et udkast til rådskonklusioner som forberedelse af miljøministrenes input til denne revision.

Punktet er sat på dagsordenen med henblik på udveksling af synspunkter og vedtagelse af konklusioner.

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

2. Formål og indhold

På det uformelle miljøministermøde i juli 2004 drøftede miljøministrene under overskriften "Clean, clever and competitive", hvordan ressourceeffektivitet og fremme af miljøteknologi kan bidrage til styrkelse af den europæiske konkurrenceevne. Formandskabet konkluderede bl.a., at en af hovedudfordringerne er at få eksisterende og fremtidige ressourceeffektive innovationer til at slå igennem på markedet, og at der med henblik herpå bør tages en lang række instrumenter i anvendelse, herunder fiskale instrumenter. Formandskabet konkluderede endvidere, at klare og ambitiøse langsigtede mål kan drive innovationer, og at dialog og samarbejde med erhvervslivet er nødvendigt for at udnytte potentialet i miljøteknologien. Ministrene tilkendegav at ville skabe alliancer med andre rådsformationer for at skabe gode rammebetingelser for ressourceeffektive innovationer.

Formandskabets udkast til rådskonklusioner følger linien fra det uformelle rådsmøde i juli måned. Formandskabet lægger vægt på at konklusionsteksten bliver kort, fokuseret og koncentreret om få budskaber.

I udkastet til konklusioner konstateres det, at det er en hovedudfordring at styrke og udnytte synergier mellem miljøbeskyttelse og konkurrenceevne. I konklusionsudkastet hedder det således, at Rådet

- erindrer sig EU's strategiske mål om at bygge det mest konkurrencedygtige og dynamiske vidensbaserede økonomi i verden med økonomisk vækst og bedre jobs og det mål om at blive ressourceeffektiv økonomi, som respekterer miljø
- er enig om at de største udfordringer er at styrke og udnytte de positive synergier mellem miljøbeskyttelse og konkurrenceevne for at sikre, at Lissabon strategien bidrager til EU's mål om bæredygtig udvikling
- understreger at ressourceeffektive innovationer udgør et positivt bidrag til konkurrenceevnen i Europa
- understreger, at en fælles bestræbelse med erhvervslivet er nødvendig for fuldt at udnytte de mulighederne i forbindelse med ressourceeffektive innovationer, og at man i partnerskab med erhvervslivet aktivt skal arbejde for etablering af gode rammebetingelser

- understreger behovet for at bygge på en hurtig implementering af den miljøteknologiske handlingsplan, ETAP og at give ressourceeffektive innovationer et fair og konkurrencedygtigt perspektiv og at fremme internalisering af eksterne omkostninger gennem en effektiv kombinationer af instrumenter, herunder offentlige grønne indkøb, fiskale initiativer, reform af subsidier som har betydelige negativ effekt på miljøet og initiativer der kan reducere risikoen for virksomhederne
- understreger at for at fremme udviklingen og markedsføringen af ressourceeffektive innovationer skal fremtidig politik herunder lovgivning og langsigtede mål være fremadrettede, resultatorienterede og forudsigelige og at alt relevant lovgivning skal vurderes på den baggrund
- inviterer Kommissionen og andre rådsformationer til at integrere positive bidrag for udnyttelse af ressourceeffektive innovationer til Lissabon-målene og til at atge de nødvendige praktiske initiativer.

3. Nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet

Formandskabet har ikke redegjort for nærheds- og proportionalitetsprincippet. Regeringen finder at Lisabon-processen er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv konsekvenser for Danmark.

5. Høring

Rådskonklusionerne har ikke været sendt i høring.

Sagen har været forelagt Miljøspecialudvalget. Danmarks Naturfredningsforening ønskede at Miljøministrene gennem rådskonklusionerne eksplicit bør opfordre til at integrere miljø i sektorpolitikkerne, herunder i konkurrenceevnepolitikken. Det økologiske Råd finder at konklusionerne bør indeholde klare mål og tidsfrister, f.eks bør der være frist for udfasning af skadelige subsidier og faktor 4 faktor 10 målsætningerne burde indrages som konkret mål for ressourceeffektivitet.

På specialudvalgsmødet den 22. september 2004 fremkom flg. bemærkninger:

Danmarks Naturfredningsforening var enig i konklusionerne men fandt, at der også i konklusionerne burde være en opfordring til at sikre princippet om miljøintegration i sektorpolitikker. Endvidere fandt DN, at konklusionerne kunne give det indtryk, at miljøteknologi løser alle problemer.

Det Økologiske Råd var ligeledes godt tilfredse med processen, men fandt at konklusionerne mangelde klare mål og tidsfrister. Eksempelvis burde der være en tidsfrist for udfasning af miljøskadelige subsidier. Målsætningen om faktor 4 faktor 10 burde også inddrages.

Ad pkt. 5 - Håndtering af oversvømmelsesrisiko – oversvømmelsesforebyggelse, oversvømmelsessikring og afhjælpning af oversvømmelser

KOM(2004) 472 endelig.

1. Status

Formandskabet har den 16. september 2004 udsendt udkast til rådskonklusioner angående Kommissionens meddelelse: Styring af oversvømmelsesrisikoen - oversvømmelsesforebyggelse, oversvømmelsessikring og afhjælpning af oversvømmelser.

Kommissionens meddelelse blev oversendt til Rådet den 12. juli 2004.

Meddelelsen har været drøftet på det uformelle rådsmøde (miljø) den 18. juli 2004.

Meddelelsen er sat på dagsordenen til rådsmødet (miljø) den 14. oktober 2004 med henblik på udveksling af synspunkter og vedtagelse af rådskonklusioner.

Grundnotat er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 14. september 2004.

2. Formål og indhold

A) Meddelelsen

Kommissionens meddelelse beskriver de økonomiske, samfundsmæssige og miljørelaterede skader, som oversvømmelse kan medføre. Sigtet med meddelelsen er at tilskynde til, at der udarbejdes en strategi på fællesskabsniveau for at styre oversvømmelsesrisikoen samt at formindske sandsynligheden for oversvømmelse og/eller begrænse dens følger. Kommissionen tilkendegiver, at den mest effektive måde at opnå sådanne mål på er at udarbejde programmer for styring af oversvømmelsesrisikoen og lade dem omfatte følgende elementer:

Forebyggelse: at forebygge oversvømmelsesskader ved ikke at opføre huse og industrianlæg i områder, som er eller kan blive udsat for oversvømmelser, ved at lade oversvømmelses-risikoen indgå i fremtidige udviklingsplaner og ved at fremme hensigtsmæssig arealudnyttelse og land- og skovbrugspraksis.

Sikring: at træffe foranstaltninger, både anlægsmæssige og af anden art, for at formindske muligheden for oversvømmelser og/eller oversvømmelsernes følger i et bestemt område.

Beredskab: at oplyse befolkningen om oversvømmelsesrisikoen og om, hvad den skal gøre i tilfælde af oversvømmelse.

Beredskabsindsats: at udvikle beredskabsplaner for oversvømmelsestilfælde.

Normalisering og erfaringstilegnelse: at genoprette normale forhold så hurtigt som muligt og at afhjælpe både samfundsmæssige og økonomiske følger for den berørte befolkning.

Med hensyn til den igangværende indsats i forhold til oversvømmelser nævnes i meddelelsen, at Kommissionen har udarbejdet en række overvågningsordninger for at forbedre de nationale civilbeskyttelsesmyndigheders beredskab over for katastrofetilfælde. Disse overvågningsordninger omfatter forudsigelse og overvågning af oversvømmelser på fælleseuropæisk plan. I tilfælde af oversvømmelsesfare vil resultaterne blive overladt til de kompetente myndigheder og civilbeskyttelsestjenester og til Kommissionens Overvågnings- og Informationscenter. Dette center samordner den fælles bistandsindsats, når der anmodes om hjælp. Desuden arrangerer Kommissionen uddannelseskurser og større øvelser for det nationale nødhjælpsmandskab.

I meddelelsen fremhæves derudover, at Kommissionen fortsat vil fremme en samordnet indsats for at imødegå risikoen i forbindelse med katastrofer som oversvømmelser, brande og større industriulykker. Et af de hjælpemidler, der vil blive fælles for behandlingen af alle sådanne problemer, vil være risikokortlægning. Risikokort giver offentligheden vigtige oplysninger, men er også vigtige hjælpemidler for planlægningsmyndighederne og forsikringsselskaberne. Udarbejdelsen af risikokort vil blive koordineret nøje med tilsvarende EU-initiativer for indsamling, opbevaring og udveksling af miljødata.

Til meddelelsen er knyttet et bilag med retningslinjer for udarbejdelse og udførelse af planerne for styring af oversvømmelsesrisikoen og for udarbejdelse af oversvømmelsesrisikokort.

B) Udkast til rådskonklusioner

I udkastet til rådskonklusioner anføres det, at Rådet hilser Kommissionens meddelelse velkommen.

I rådskonklusionerne anerkendes:

- at styring af oversvømmelsesrisiko er en integreret del af vandplanlægningen, og at tilgangen derfor skal være helhedsorienteret.
- at menneskelig aktivitet og klimaændringer bidrager til sandsynligheden for ekstreme oversvømmelser.
- at styringen af oversvømmelsesrisiko har finansielle konsekvenser, og at europæisk finansiering kan spille en vigtig rolle.

- at det videre arbejde skal ske under hensyntagen til subsidiaritetsprincippet, og at der derfor bør overlades en betydelig del af ansvaret til de lokale og regionale myndigheder.

I Rådskonklusionerne tilslutter rådet sig bl.a.,

- at medlemsstaterne og Kommissionen – inden for deres respektive kompetenceområder – skal handle i fællesskab med henblik på at forbedre beskyttelsesniveauet i relation til oversvømmelser og reducere den potentielle risiko for EU-borgere, ejendom, formue og miljøet i Europa under hensyntagen til forudsete virkninger af klimaændringer på medium og langt sigt.
- at den mest effektive måde til at opnå en integreret og sammenhængende tilgang vil være at udarbejde og implementere en europæisk handlingsplan for integreret oversvømmelsesforebyggelse og –beskyttelse.
- at medlemsstaterne og Kommissionen sammen udfører et forarbejde til indholdet af en europæisk handlingsplan i sammenhæng med de ordinære vanddirektørmøder og sammen med andre parthavere og relevante grupper.
- at medlemslandene skal udvikle og implementere planer for styring af oversvømmelsesrisikoen samt oversvømmelsesrisikokort for flodlejer og kystområder – undtaget dog de områder, som medlemslandene ikke betragter som specielt udsatte for negative effekter af oversvømmelse, eller hvor passende foranstaltninger gør sådanne risikoplaner og –kort overflødige.
- at udarbejdelsen af vandplaner, jf. vandrammedirektivet og planer for styring af oversvømmelsesrisikoen skal indgå i en integreret vandplan for at opnå størst mulig synergi .
- at planen for styring af oversvømmelsesrisikoen samt udvikling af oversvømmelsesrisikokort ske på baggrund af bilag i Kommissionens meddelelse af 12. juli 2004.

Rådet opfordrer endelig Kommissionen til at fremlægge et forslag for en europæisk handlingsplan inden sommeren 2005 vedrørende styring af oversvømmelsesrisiko og i den forbindelse at tage højde for rådskonklusionerne og det arbejde, der udføres på det uformelle møde for de europæiske vanddirektører.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Udkastet til rådskonklusioner og meddelelsen indeholder ingen forslag til konkrete retsakter, hvorfor det ikke er relevant at vurdere forholdet til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

Konklusionsudkastet og meddelelsen medfører ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Konklusionsudkastet og meddelelsen har i sig selv ingen økonomiske eller administrative konsekvenser. Dog fremgår det af rådskonklusionerne, at forebyggelse af oversvømmelse er udgiftstungt, og at en finansiering via EU kan være vigtig i opbygningen en oversvømmelsesstrategi.

Beskyttelsesniveau:

Konklusionsudkastet og meddelelsen vurderes ikke at have nogen indvirkning på beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

5. Høring

Udkastet til rådskonklusioner har ikke været sendt i høring.

Rammenotatet vedrørende meddelelsen har været sendt i høring i specialudvalget for miljø den 8. september 2004 med svarfrist den 13. september 2004.

DANVA finder, at der er tale om et godt initiativ, men har i øvrigt ingen bemærkninger til meddelelsen.

Dansk Landbrug finder, at der ikke er taget højde i vandrammedirektivet for de langsigtede klimaændringer mv., derfor er det vigtigt at sikre den sammenhæng, som er anbefalet i rådskonklusionerne.

Specialarbejderforbundet har ingen bemærkninger.

Forbrugerrådet har af ressourcemæssige årsager ikke mulighed for at forholde sig til meddelelsen.

Ad pkt. 6 - Bæredygtig Vejtransport – ”Mod renere, mindre støjende og mere energieffektive køretøjer”.

1. Status

Formandskabet har den 3. september 2004 udsendt et diskussionsoplæg om bæredygtig vejtransport, ”Towards cleaner, quieter and more energy-efficient vehicles”, som skal danne baggrund for udveksling af synspunkter på Rådsmødet (miljø) den 14. oktober 2004.

Der er ikke fremsendt dokumenter fra Kommissionen.

Folketinget har ikke tidligere været orienteret om materialet.

Sagen er sat på dagsordenen med henblik på offentlig debat.

2. Formål og indhold

Diskussionsoplægget fra formandskabet lægger op til en drøftelse af 4 spørgsmål:

Spørgsmål 1:

Anerkender De behovet for - i nær fremtid - at tage beslutning om yderligere tiltag for at få renere, mindre støjende og mere energieffektive køretøjer for at opnå EU's mål m.h.t. luftkvalitet, emissionsgrænser, støj og klimaforandringer?

Det hollandske formandskab anfører, at selvom mobilitet er meget væsentligt for samfundet, så er det nuværende transportsystem ikke bæredygtigt. Der oplystes følgende væsentlige udfordringer:

- En reduktion af miljøbelastningen fra transportsektoren er nødvendig for at opfylde målene i den planlagte Temastrategi for Bymiljø.
- Støj og forurening fra transportsektoren er skadeligt for helbredet. Der er derfor behov for at iværksætte foranstaltninger – bl.a. for at opfylde målene i den europæiske Strategi for Miljø og Sundhed.
- Transport – og især dieseltransport – forårsager dårlig luftkvalitet i byområder, hvilket hindrer muligheden for at opfylde EU's luftkvalitetsstandarder.
- Transportemissioner bidrager til forsuring og eutrofiering.
- Transportsektorens bidrag til udledningen af CO₂ besværliggør muligheden for at opfylde Kyotomålene.
- Transport er den væsentligste årsag til miljømæssig støj, der kan være skadeligt for helbredet.

Der er derfor behov for handling, hvilket også anerkendes af bil- og brændstofindustrien jævnfør rapporten ”Mobility 2030: Meeting the challenges to sustainability” af World Business Council for Sustainable Development.

Spørgsmål 2:

Hvad er de næste skridt mod renere køretøjer, som De anser for ønskelige og gennemførlige for at bidrage til at opnå målene for luftkvalitet og emissionsgrænser?

Formålet med formandskabets oplæg er at få fremskyndet den igangværende proces for udformningen af en yderligere skærpelse af udstødningsnormer i Kommissionen og få identificeret væsentlige elementer i de fremtidige regler. Der er fokuseret på personbiler, hvor EU-kommissionen forventes at fremlægge forslag i løbet af 2005 med ikrafttrædelsestidspunkt omkring 2010. Dokumentet fokuserer på følgende forhold:

- Grundet de skadelige helbredseffekter af dieselemissioner er en markant stramning af normerne for dieseldrevne person- og varebiler vigtigt.
- Det er muligt at fastsætte ambitiøse normer for emissioner af små partikler (fra dieseldrevne person- og varebiler) pga. eksisterende testede og omkostningseffektive teknologier.
- Det er også muligt at fastsætte ambitiøse normer for NO_x-udledninger, fordi nye omkostningseffektive teknologier er under udvikling.
- Det er ønskeligt at opnå en hurtig beslutning vedrørende Euro-5 standarder.
- Testmetoderne skal være gode nok til at kunne måle de faktiske udledninger.

Skærpede krav til dieselbiler

Formandskabet fremfører, at den øgede markedsandel af dieselbiler udgør et sundhedsmæssigt problem. Man forestiller sig nye udstødningsnormer svarende til "state of the art". For partikler foreslås en reduktion på 80-90% og for NO_x på ca. 70%. I begge tilfælde i forhold til de normer, som indføres fra 2005/2006. Det anføres, at en hurtig beslutning er ønskelig, og at Kommissionen bør være positiv over for nationale initiativer for at fremme partikelfiltre og NO_x-reduktionsteknologi ved hjælp af økonomiske incitamenter.

Krav til køretøjer i brug

Formandskabet fremfører, at der specielt for lastbiler og busser har vist sig afvigelser mellem emissioner målt ved typegodkendelse og i det virkelige liv. Som mulige årsager fremhæves, at køretøjer i praksis kører anderledes end ved typegodkendelsen ("off-cycle" emissioner) og chiptuning. Der er konkrete planer om at forbedre testprocedurerne. Formandskabet efterlyser initiativer fra Kommissionen for at imødegå chiptuning.

Spørgsmål 3:

Hvad er de næste skridt mod mindre støjende køretøjer, som De anser for ønskelige og gennemførlige for at bidrage til at opnå målene m.h.t. støj ?

Selvom europæiske grænseværdier for støj har eksisteret i 30 år, har det hidtil ikke været muligt at udvikle effektive EU-standarder for reduktion af støj (med undtagelse af lastbiler). De strammere grænseværdier for lette køretøjer opvejes i praksis af ændringer i målemetoder og det forhold, at trafikmængden i den mellemliggende periode er forøget betydeligt.

Formålet med formandskabets dokument er at fremskynde brugen af politiske virkemidler, der kan have positiv indflydelse i reduktionen af støj i relation til opnåelse af EU målsætningerne. Tekniske virkemidler fra EU's side har store støjreducerende potentialer og indeholder dermed mulighed for forbedringer på en omkostningseffektiv måde. En indsats fra EU for støjreduktion kan kun opnås,

hvis der tages forholdsregler på lokalt såvel som europæisk niveau. Ifølge formandskabet kan betydelige fremskridt opnås på kort sigt på baggrund af følgende politiske tiltag:

Støjsvage dæk

Formandskabet fremfører, at støjsvage dæk udgør en betydelig del af løsningen på trafikstøjen. Der er stor forskel på støjledningen fra de forskellige dæktyper, der er på markedet og det giver mulighed for forbedringer ved hjælp af eksisterende teknologi. Adskillige undersøgelser viser, at mere støjsvage dæk ikke medfører ekstra omkostninger eller forringet sikkerhed. Endvidere henvises til et eksisterende EU-direktiv, som pålægger Kommissionen snarest at fremsætte en rapport om dækstøj. Gældende EU-regler forventes først at slå igennem på hele vognparken på længere sigt, idet kravene alene berører krav til dæk på nye biler.

Støjsvage køretøjer

Formandskabet fremfører, at der ligeledes er stor forskel på hvor meget støj forskellige biltyper udleder på dette område, hvilket åbner muligheder for tekniske forbedringer. På grund af standardernes store forskellighed, er der behov for strengere krav, hvis en effekt skal opnås. Der er allerede i dag fra producenternes side gjort betydelige anstrengelser og det må forventes, at yderligere tiltag vil blive mere bekostelige. Afslutningsvis skal bemærkes at eksisterende EU-regler først vil slå igennem på længere sigt, da det kræver at hele bilparken udskiftes.

Afskaffelse af fradrag

EU anvender målemetoder for dækstøj, der tilgodeser visse dæktyper og køretøjstyper i form af et "fradrag" for den faktiske støjmåling. Ifølge dokumentet er der ikke længere rationale for dette grundet den tekniske udvikling. Overordnet vurderes mulige tiltag først at få virkning på længere sigt, idet eventuelle krav som følge af nye målemetoder kun vil gælde for nye biler.

Spørgsmål 4:

Hvad er de næste skridt mod mere energieffektive køretøjer, som De anser for ønskelige og gennemførlige for at bidrage til at opnå målene for CO₂ emissioner?

I 1996 vedtog EU's miljøministre en strategi for reduktion af CO₂ fra personbiler. Målet var, at det gennemsnitlige CO₂-udslip fra nye biler senest i 2010 skulle være reduceret til 120 g/km (ca. 20 km/l for benzinbiler og ca. 22 km/l for dieslbiler). Målet skulle nås via 3 delstrategier omfattende en frivillig aftale med bilindustrien, mere information til forbrugerne og anvendelse af fiskale instrumenter. Der er vedtaget et direktiv vedrørende information, og i 1999 indgik Kommissionen en aftale med bilindustrien (ACEA (Europa), JAMA (Japan) og KAMA (Korea)) om, at udslippet fra nye personbiler i 2008 (KAMA 2009) skulle være reduceret til 140 g/km, svarende til en reduktion på 25% i forhold til 1995. Udviklingen følges i årsrapporter fra Kommissionen. I aftalen indgik, at man skulle vurdere mulighederne for en yderligere reduktion til 120 g/km i perioden 2008-2012. Bilindustrien har i 2004 meldt ud, at man ikke ser tekniske muligheder for at opfylde et måltal på 120 g/km.

Formandskabet efterlyser en vurdering fra Kommissionen af den udmelding, der er kommet fra bilbranchen for perioden efter 2008. Er det muligt at indgå en ny aftale, hvor målet er 120 g/km eller skal man overveje egentlig lovgivning, hvor der fastsættes krav til de enkelte køretøjer?

Formandskabet peger på, at aftalen bør udvides til også at omfatte varebiler. Man fremhæver videre, at det bør vurderes, hvorledes klimaanlæg (air conditioning) kan inddrages i en fremtidig aftale, og

om der bør stilles krav om indbygning af computere, som kontinuerligt angiver aktuelt brændstofforbrug.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Diskussionsoplægget fra formandskabet indeholder ingen forslag til konkrete retsakter, hvorfor det ikke er relevant at vurdere forholdet til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Diskussionsoplægget fra formandskabet medfører i sig selv hverken lovgivningsmæssige, økonomiske eller administrative konsekvenser.

Oplægget fra formandskabet har ingen indvirkning på beskyttelsesniveauet i Danmark og i EU.

5. Høring

Diskussionsoplægget har ikke været sendt i høring.

Sagen blev fremlagt på specialudvalgsmødet den 22. september 2004. *Landbrugsrådet* fremførte, at de ikke mente, at strategien – som den nu er fremlagt - dækker transportområdet tilstrækkeligt. Der mangler således f.eks. coastertransport, modullastvognstog og biobrændstof. *Det økologiske råd* fremførte, at en løsning af partikelproblemet vil bidrage kraftigt til at løse problemet med CO₂-udledning.

Ad pkt. 7 - Meddelelse fra Kommissionen til Rådet om finansiering af Natura 2000.

KOM (2004) 431 endelig

1. Status

Kommissionen sendte den 19. juli 2004 ovennævnte meddelelse til Rådet og Europa-Parlamentet.

Grundnotat om forslaget er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 24. august 2004.

Meddelelsen er på dagsordenen for Rådsmødet (miljø) den 14. oktober 2004 med henblik på udveksling af synspunkter.

2. Formål og indhold

I meddelelsen tilkendegiver Kommissionen hvordan spørgsmålet om passende fællesskabsstøtte til gennemførelse af Natura 2000-netværket af beskyttede områder bør løses. Natura 2000 er det europæiske økologiske netværk af lokaliteter, der er oprettet i medfør af habitatdirektivet (Rådets direktiv 92/43/EØF).

Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1600/2002/EF om fastlæggelse af Fællesskabets 6. miljøhandlingsprogram opstiller målsætningen om at tilvejebringe de finansielle instrumenter, der kræves for Natura 2000-netværkets fuldstændige gennemførelse. Senest med rådskonklusionerne fra 28. juni 2004 "Halting the loss of Biodiversity by 2010" opretholdes fokus på behovet for EU-medfinansiering som nødvendig for at nå målet.

Natura 2000 netværkets gennemførelse er en nøgleaktivitet med henblik på at opfylde målsætningen i EU's bæredygtighedsstrategi (Gøteborg 2001) om at vende tilbagegangen i biodiversitet i EU inden 2010.

Med henblik på forberedelse af meddelelsen blev der etableret en ekspertgruppe med repræsentanter fra medlemsstaterne og forskellige interessegrupper. Ekspertgruppen afleverede i december 2002 en rapport hvori støttebehovet blev forsøgt kvantificeret og forskellige løsningsmodeller for EU-medfinansieringen blev beskrevet. Rapporten udgjorde efterfølgende grundlaget for en høringsproces igangsat af Kommissionen, hvor medlemsstater, NGO'er og andre interessenter blev opfordret til at komme med input.

Kommissionen anfører i meddelelsen, at bestemmelserne i habitatdirektivet klart fastsætter, at ansvaret for forvaltningen af Natura 2000 lokaliteterne ligger hos medlemsstaterne. Modsat er medfinansiering af Natura 2000 på EU-niveau berettiget i en række tilfælde. For eksempel giver en rigere biodiversitet mange fælles fordele på tværs af Unionen, medens omkostningerne især bæres af de medlemsstater, der har den mest forskelligartede og rige biodiversitet og derfor de fleste beskyttede områder.

Habitatdirektivets artikel 8 anerkender eksplicit behovet for vedvarende fællesskabsstøtte, men specificerer ikke direkte hvilken type fællesskabsmidler, der kan anvendes til medfinansiering. Medfinansieringsforpligtigelsen er begrænset til de såkaldte prioriterede arter og naturtyper (særligt sjældne, truede, o.lign.).

Der er i meddelelsen ikke gjort præcise overvejelser om behovet for fællesskabsmidler til Natura 2000, idet det vurderes at de endelige udgifter vil afhænge af hvilken prioritet der tillægges Natura 2000 i de enkelte medlemsstaters programmer.

Kommissionen finder, at der skal vælges klart mellem to hovedspor i tilrettelæggelsen af Natura 2000 medfinansiering:

- Integration af Natura 2000 finansiering i andre relevante fællesskabspolitikker, eller
- Etablering af en separat Natura 2000 fond

Kommissionens hovedkonklusionen fra ovennævnte høringsproces var at de fleste medlemsstater støttede integrationssporet, dog med nogen bekymring for om medlemsstaternes miljøministerier vil få tilstrækkelig mulighed for at trække på finansieringsinstrumenter administreret af andre ministerier. Derimod var der hos miljø-NGO'er og landbrugsorganisationer bred opbakning til etablering af et separat Natura 2000 finansieringsinstrument. Miljø-NGO'erne var ifølge Kommissionen bekymrede for om integrationsmuligheden ville resultere i tilstrækkelige midler og landbrugsorganisationerne argumenterede at der var tale om en ny indsats, der ikke skulle finansieres ved at omprioritere midler fra den eksisterende indsats under landbrugspolitikken.

Kommissionen finder, at integration i andre fællesskabspolitikker er den bedste tilgang fordi:

- den vil sikre, at forvaltningen af Natura 2000-lokaliteter indgår i de overordnede arealforvaltningspolitikker i EU i modsætning til en situation hvor Natura 2000-lokaliteter anses for isolerede eller løsrevne fra den overordnede politik.
- den vil give medlemsstaterne mulighed for at opstille prioriteringsmuligheder og udvikle politikker og foranstaltninger, der afspejler deres nationale og regionale særtræk.
- den vil hindre dobbeltarbejde og overlap mellem Fællesskabets forskellige finansieringsinstrumenter.

Kommissionen vil derfor foreslå, som led i den kommende forslagspakke af retsakter om de fremtidige finansieringsperspektiver, at det bliver muligt for medlemsstaterne at modtage medfinansieringsstøtte til etablering, drift og forvaltning af Natura 2000-områder fra forskellige eksisterende instrumenter, for eksempel struktur- og landdistriktsudviklingsfondene.

Integrationssporets muligheder for at medvirke til en forbedring af miljø og natur ved hjælp af støtte til arealforvaltning efter 2006 forudsætter hensigtsmæssige forslag til den kommende revision af forordningen om landdistrikters udvikling. I den forbindelse må der bygges videre på de gældende muligheder for fremme og medfinansiering af foranstaltninger for landdistrikters udvikling så disse understøtter en gennemførelse af Natura 2000 nettet. Kommissionen vil tilskynde medlemsstaternes at udnytte disse muligheder.

Udover støtten fra struktur- og landdistriktsudviklingsfondene, vil der i et foreslået finansieringsinstrument for miljøet (det såkaldte LIFE+) indgå støtte til Natura 2000-nettet (dog primært fokuseret på erfaringsudveksling, kommunikation og oplysningskampagner for offentligheden). LIFE+ bliver afløseren for LIFE, Fællesskabets finansielle instrument for miljøet. Det forventes at Kommissionen vil fremlægge et forslag til LIFE+ forordningen inden udgangen af 2004.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Ikke relevant i forhold til denne meddelelse.

4. Konsekvenser for Danmark

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige, økonomiske eller administrative konsekvenser.

Foranstaltningerne og aktiviteterne til gennemførelse Natura 2000 netværket fordeler sig til 4 kategorier:

- I) etablering af netværket med udpegningsprocesser, kortlægning mv.,
- II) forvaltningsplaner, administration og vedligeholdelse af netværksinfrastruktur (forvaltningsenheder, personale, bygninger, udstyr, publikumsfaciliteter, ajourføring af planer).

Når det grundlæggende forvaltningsgrundlag i form af bl.a. indsatsplaner for Natura 2000 områderne er på plads vil udgifterne til den fysiske implementering overordnet fordele sig til

- III) løbende drift og forvaltning samt
- IV) investeringsomkostninger (investeringsomkostninger omfatter engangskompensationer til lodsejere, erhvervelser, anlægsinvesteringer med henblik på naturgenopretning af naturtyper og for arter, infrastrukturomkostninger med henblik på offentlighedens adgang, mv.)

Det danske bidrag til ekspertgruppen nævnt under pkt. 2 Formål og indhold blev leveret af konsulentfirmaet Rambøll og viste at gennemførelsen af Natura 2000 vil kræve imellem 166 mio. og 258 mio.kr. hvert år i en periode på 10 år. Heraf vurderedes den løbende pleje/drift at udgøre ca. 110 mio. kr årligt (tallet for plejedelen er senere bekræftet i en analyse fra Danmarks Miljøundersøgelser). Rambøll-rapporten har imidlertid ikke medtaget plejeomkostninger for vandmiljø-indsats (herunder implementering af vandramme-direktivet), marine Natura 2000 områder samt indsats mod luftbåren kvælstof-forurening.

Meddelelsen ændrer ikke beskyttelsesniveauet i Danmark eller i EU.

5. Høring

Meddelelsen har været udsendt i høring den 6. august 2004 til 57 interessenter. Høringsfristen var 3. september 2004.

Amtsrådsforeningen finder, at integration af Natura 2000 i andre relevante fællesskabspolitikker er den bedste tilgang. Foreningen mener, at integrationsløsningen vil betyde fordele mht. fleksibilitet og mindre administrativt besvær. Integrationsløsningen kan endvidere forventes at reducere risikoen for, at naturbeskyttelsen i EU-regi bliver et isoleret område, hvis interesser ikke varetages i forbindelse med øvrige forvaltnings- og planlægningstiltag.

Dansk Ornitologisk Forening (DOF) anfører at foreningen mangler oplysning om hvordan man opnår sikkerhed for at tilstrækkelige midler vil blive stillet til rådighed for forvaltningen af Natura 2000 netværket og foreslår at midler under de forskellige EU fonde øremærkes til Natura 2000. Samtidig ønskes det hidtidige direkte EU finansieringsinstrument, LIFE Natur, videreført med en forøget budgetramme.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) udtrykker på linie med DOF bekymring for om tilstrækkelige midler vil kunne tilvejebringes under integrationsmodellen og foreslår konkrete beløb

øremærket til Natura 2000. DN foreslår endvidere at gennemførelsen af Natura 2000 direktiverne klart og entydigt skal indarbejdes i målsætningen for strukturfondene og landbrugsmidlerne. Endelig er DN uforstående overfor at den eneste fond (LIFE Natur) til naturbeskyttelse lukkes få år før 2010 målene skal være opfyldt og foreslår - som DOF - at LIFE Natur bliver forlænget og budgetmæssigt forøget.

Dansk Landbrug finder at finansieringen af Natura 2000 - efter tilvejebringelsen af et realistisk omkostningsskøn - bør ske via midler specifikt afsat til gennemførelse af tiltagene i Natura 2000. Såfremt integrationssporet følges, som foreslået af Kommissionen, skal programmer og ordninger udformes således at alle der berøres af Natura 2000 forvaltningen har mulighed for at blive kompenseret. Tilførelsen af tilstrækkelige midler bør ske således at finansieringen af Natura 2000 ikke fører til at andre områder nedprioriteres. Endelig ønsker Dansk Landbrug fuld synlighed i forbindelse med anvendelsen af midlerne ligesom der bør opstilles rammer for hvor stor en andel der skal anvendes til Natura 2000.

Friluftsrådet støtter integrationssporet og noterer med tilfredshed at Kommissionen fremhæver, at de finansielle behov blandt andet omfatter foranstaltninger, der fremmer offentlighedens anvendelse af og adgang til lokaliteterne på måder, der stemmer overens med bevaringsmålene.

Sagen blev fremlagt på specialudvalgsmødet den 22. september 2004.

Danmarks Naturfredningsforening støttede integrationsmodellen og foreslog, at man fra dansk side krævede garanti for, at de afsatte midler blev af mindst samme størrelse som i LIFE natur og at de ikke anvendtes til landbrugsstøtte.

Ad pkt. 8 – 10. partskonference under klimakonventionen

1. Status

Formandsskabet har sat punktet på dagsordenen med henblik på en politisk diskussion om forberedelserne til den 10. partskonference under Klimakonventionen (COP10).

Formandsskabet har udarbejdet et udkast til Rådskonklusioner.

2. Formål og indhold

Det Hollandske formandskab har sat punktet på dagsordenen for at forberede en fælles EU linie frem mod COP10 i Buenos Aires.

Udkastet til Rådskonklusioner fremhæver nødvendigheden af at handle globalt, og udtrykker bekymring over at klimaforandringer allerede er en realitet, med alvorlige konsekvenser for både EU og den øvrige verden.

Rådskonklusionerne understreger at en gennemsnitlig global opvarmning ikke må overstige 2 grader celsius, og at dette bør danne udgangspunkt for en langsigtet klimapolitik. Konklusionerne anfører, at den nyeste videnskabelige viden tyder på at konsekvenserne af klimaændringerne kan vise sig at blive betydeligt alvorligere end hidtil antaget, og at det derfor er nødvendigt at reagere prompte globalt. I den forbindelse ser Rådet frem til overvejelserne om mellem og langsigtede strategier, inklusiv mål, på Det Europæiske Råds forårstopmøde 2005.

Udkastet til Rådskonklusioner gentager desuden at det udvidede EU vil opfylde sin reduktionsforpligtelse i henhold til Kyoto Protokollen, samtidig med at vigtigheden af at Protokollen træder i kraft så hurtigt som muligt understreges. I den forbindelse opfordres de lande som endnu ikke har ratificeret, herunder Rusland, til at gøre dette hurtigst muligt.

Konklusionerne understreger EU's vilje til at implementere tiltag og virkemidler i bestræbelserne på at opfylde forpligtelserne i Klimakonventionen og Kyoto Protokollen, og udtrykker at EU ser frem til at diskutere påviselige fremskridt i 2005. EU anerkender desuden de fremskridt der er sket i forhold til implementering af kvotedirektivet og dets register, og ser frem til at virksomhederne rettidigt kan begynde at handle, som et væsentligt bidrag til en omkostningseffektiv opfyldelse af EU's reduktionsforpligtelser. Desuden understreges vigtigheden af at virksomhedernes mulighed for at benytte de fleksible mekanismer, via det såkaldte "Linking-direktiv" vil medføre en højere grad af fleksibilitet, samtidig med at det bidrager til at støtte en bæredygtig global udvikling. Konklusionerne refererer desuden til muligheder for at knytte andre handelsregimer til EU. Desuden refererer konklusionerne konkret til at Rådet skal gentage sin anmodning til Kommissionen om at udfærdige forslag til hvordan emissionerne fra fly- og skibstrafik skal håndteres i EU regi.

Rådskonklusionerne gentager endvidere, at der skal arbejdes videre hen mod ikke CO2-intensiv økonomi, og henviser til konklusionerne fra Vedvarende Energi konferencen i Tyskland juni 2004, hvoraf det fremgår at vedvarende energi kombineret med øget energieffektivitet i væsentlig grad

kan bidrage til bæredygtig udvikling og adgang til energi for alle. Rådet tager i den forbindelse til efterretning at Energy for Sustainable Development, Industrial Development, Air Pollution and Climate Change er på CSD dagsordenen i 2006/2007 Herudover understreges det, at koalitionen fra 6Johannesburg fortsat skal være det forum hvor diskussionerne blandt de ligesindede lande skal foregå.

I udkastet til Rådskonklusioner gentager EU sin forpligtelse til at betale 369 mio. UDS årligt snarest muligt, som følge af den politiske aftale fra Bonn i 2001.

Konklusionerne lykønsker desuden alle Parter til Klimakonventionen med 10 års jubilæet, and udtrykker forventninger til den kommende debat på COP10 om opnåede resultater og fremtidige udfordringer. I den forbindelse understreger konklusionerne behov for at der etableres en proces for forhandlingerne om forpligtelserne efter 2012, og gentager at både reduktion af emissioner og tilpasning er hjørnesten i den nuværende og fremtidige klimapolitik.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Udkastet til Rådskonklusioner har ikke betydning i forhold til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Formandskabets udkast til Rådskonklusioner har ikke i sig selv administrative, økonomiske eller kommunaløkonomiske konsekvenser for Danmark, ligesom konklusionerne ikke indebærer ændringer af det danske beskyttelsesniveau. Udmøntningen af det økonomiske tilsagn fra EU, Canada, Schweiz, Island, New Zealand og Norge på samlet 410 mill. \$ årligt som afgivet på 6. partskonference i Bonn vil skulle medfinansieres af Danmark. Bidraget finansieres indenfor UM's ramme.

5. Høring

Der har ikke været forudgående høring.

Sagen har været forelagt specialudvalget den 22. september 2004.

Dansk Industri så positive elementer i den kommenterede dagsorden, men fandt dog, at oplægget ikke var tilstrækkeligt præcist fsva. post-Kyoto situationen. Rådskonklusionerne burde således behandle, hvorledes man skulle forholde sig, hvis Kyoto-protokollen ikke trådte i kraft. D.I. understregede behovet for en global aftale, der omfattede USA, Rusland, Kina og øvrige u-lande. De besluttede reduktioner i EU svare kun til stigningen i den globale udledning af CO2 i årene. Selvom protokollen trådte i kraft var USA og Kina stadig ikke med. EU bør således ikke gå enegang ift. videre forpligtelser. D.I. fandt, at rådskonklusionerne ville have økonomiske konsekvenser for Danmark, hvilket ikke fremgik. D.I. bemærkede at den kommenterede dagsorden heller ikke forholdt sig til den cost-benefit analyse, som Kommissionen skal lave ift. videre klimainsats. Endelig fandt D.I. at der ikke burde lægges begrænsninger på kvotehandlen. Det Økologiske Råd fandt, at klimaspørgsmålet var for vigtigt til at vente på det langsomste skib i konvojen – man var derfor tilfreds med EU's indstilling til klimaspørgsmålet. Synes dog, at den nye miljøministers udmeldinger ift. supplementaritet ikke var reflekteret i den kommenterede

dagsorden. Rådet ønskede endvidere, at energibesparelser burde komme ind på linie med vedvarende energi.

El-kraft system fandt, at alle industrilande, som ikke havde ratificeret burde nævnes. El-kraft System opfordrede til – under henvisning til elsystemets langsigtede investeringer og at EU's elmarked reelt ikke var udsat for konkurrence fra ikke-EU aktører – at EU satte sig langsigtede mål og dermed kendte rammerne for elsektorens investeringer.

Ad pkt. 9 - Kommissionens meddelelse: På vej mod en temastrategi for bymiljøet
KOM (2004) 60 endelig.

1. Status

Formandskabet har den 15. september 2004 fremsendt udkast til rådskonklusioner angående Kommissionens meddelelse: *På vej mod en temastrategi for bymiljøet* fra den 11. februar 2004.

Meddelelsen er sat på dagsordenen til rådsmødet (miljø) den 14. oktober 2004 med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner.

Grundnotat om meddelelsen er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 9. marts 2004.

2. Formål og indhold

A. Meddelelsen

Meddelelsen skal betragtes som et skridt på vejen hen imod udarbejdelse af en temastrategi for bymiljø jf. 6. miljøhandlingsprogram. Strategien ventes fremlagt i sommeren 2005.

Kommissionen anfører, at det overordnede mål for temastrategien for bymiljøet er at forbedre miljøindsatsen og miljøets kvalitet i byområderne og skabe sunde livsbetingelser for beboerne i de europæiske byer. Dette skal ske gennem en styrkelse af de miljømæssige bidrag til en bæredygtig byudvikling under hensyntagen til de tilknyttede økonomiske og samfundsmæssige aspekter. Temastrategien vil blive baseret på en sammenhængende og integreret tilgang med udgangspunkt i en europæisk vision om bæredygtige byer, der tager hensyn til de særlige forhold, der gør sig gældende i tiltrædelses- og kandidatlandene. En bred vifte af aktører og eksperter, heriblandt EU-institutionerne, repræsentanter for medlemslandene, tiltrædelses- og kandidatlandene, regioner, byer, virksomheder, NGO'er og forskere har været inddraget i en bred høring med svarfrist 15. april 2004 med henblik på at få kommentarer til de fremlagte idéer og forslag til yderligere foranstaltninger. EU's ekspertgruppe om bymiljø er i anledning af arbejdet med temastrategien udvidet med repræsentanter fra byer, NGO'er og andre berørte parter.

Kommissionen anfører, at temastrategien for bymiljøet vil blive rettet mod fire tværgående temaer, der er afgørende for byernes langsigtede bæredygtighed. Disse temaer har klare forbindelser til det økonomiske og sociale fundament for en bæredygtig udvikling og betragtes som de områder, hvor der kan gøres størst fremskridt. De fire temaer er udvalgt i samarbejde med EU's ekspertgruppe for bymiljø og andre interesseparter og omfatter:

- bæredygtig byforvaltning
- bæredygtig transport
- bæredygtigt byggeri

- bæredygtig byplanlægning

For hvert af de fire temaer gennemgås baggrunden for prioritering af emnet i temastrategien, der redegøres for EU's nuværende initiativer på området, og der foreslås yderligere foranstaltninger, der kræves for at virkeliggøre strategien i forhold til de fire ovennævnte temaer. De konkrete forslag vil først blive fremlagt i den endelige temastrategi for bymiljøet, som vil blive præsenteret i sommeren 2005.

Efter en gennemgang af de fire prioriterede temaer behandles spørgsmålet om en integreret tilgang, og der gives bud på foranstaltninger til integration af bymiljøet i EU's politikker generelt og specifikt i miljøpolitikken samt til integration mellem forskellige myndighedsniveauer. Endelig behandles indikatorer og mål samt støtte til den generelle udbredelse af god praksis på lokalt niveau.

Hensigten med de ovennævnte forslag til foranstaltninger er, at EU skal bidrage med rammer, der kan udmøntes i lokale initiativer baseret på bedste praksis. I det følgende listes de væsentligste forslag til foranstaltninger:

- Alle hovedstæder og andre byer med over 100.000 indbyggere skal udarbejde planer for forvaltning af bymiljøet og indføre et miljøledelsessystem for at sikre, at planerne føres ud i livet.
- Alle hovedstæder og andre byer med over 100.000 indbyggere skal udarbejde en bæredygtig bytransportplan.
- Medlemsstaterne vil blive tilskyndet til at udarbejde nationale og regionale strategier for bymiljøet med udgangspunkt i de nationale planer for bæredygtig udvikling, og til at udpege nationale og/eller regionale knudepunkter for bymiljø med henblik på at fremme bedste praksis og bistå byerne med at skabe et bæredygtigt og sundt bymiljø.
- Kommissionen vil fortsat yde støtte til bymiljøinitiativer og fastsætte anbefalinger, retningslinier, indikatorer, data, standarder, evalueringsteknikker, uddannelses tiltag og andre støtteforanstaltninger af mere teknisk art for at hjælpe byerne med at vurdere og forvalte forskellige aspekter af bymiljøet.
- Det Europæiske Miljøagentur vil orientere om bymiljøets tilstand og tilvejebringe data om bymiljøet for at sikre, at politikerne, offentligheden og andre nøgleaktører informeres bedre, og for at styre og overvåge temastrategiens udvikling.

Kommissionen foreslår således, at der skal fastlægges bindende regler for medlemslandene vedrørende

- udarbejdelsen af planer for forvaltning af bymiljø og indførelsen af et miljøledelsessystem og
- udarbejdelsen af en bæredygtig bytransportplan.

B. Udkast til rådskonklusioner

I udkastet til rådskonklusioner anføres det, at Rådet hilser udarbejdelse af temastrategien velkommen og forholder sig positivt til de fire prioriterede temaer i meddelelsen. Det pointeres dog, at det videre arbejde bl.a. skal ske under hensyn til subsidiaritetsprincippet og balancen mellem, hvilke initiativer, der er mulige og hensigtsmæssige på henholdsvis EU, nationalt, regionalt og lokalt niveau. Endvidere anføres det, at temastrategien skal udarbejdes under hensyntagen til de erfaringer, som byer med eksisterende planer og miljøledelsessystemer har gjort sig. Endelig nævnes, at temastrategien skal udarbejdes under hensyntagen til eksisterende krav om planer, monitoring, afrapportering o.s.v. på EU- og medlemsstatsniveau samt under hensyntagen til frivillige tiltag.

Rådet opfordrer således Kommissionen til

- i lyset af bl.a. subsidiaritetsprincippet – at revurdere forslaget om at gøre udarbejdelse af miljøledelsesplaner, miljøledelsessystemer og planer for bæredygtig bytransport bindende for byer over 100.000 indbyggere.
- at revurdere den foreslåede afgrænsning af disse bindende regler til hovedstæder og byer med over 100.000 indbyggere.
- at vurdere den ”åbne koordinationsmetode” med henblik på at vurdere dens gennemførlighed for implementering af temastrategien for bymiljø.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Udkastet til rådskonklusioner og meddelelsen indeholder ingen forslag til konkrete retsakter, hvorfor det ikke er relevant at vurdere forholdet til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Udkastet til rådskonklusioner og meddelelsen har ikke i sig selv selv lovgivningsmæssige, økonomiske eller administrative konsekvenser.

Nogle forslag, herunder indførelse af miljøledelsessystemer og planer for bæredygtig bytransport i alle hovedstæder og andre byer over 100.000 indbyggere, vil, såfremt de vedtages, have såvel økonomiske som administrative konsekvenser for både statslige og lokale myndigheder. En vurdering af omkostningerne vil blive foretaget, når de konkrete forslag foreligger.

5. Høring

Skov- og Naturstyrelsen har den 20. januar 2004 sendt meddelelsen i bred høring i Danmark til ca. 130 parter med høringsfrist den 19. marts 2004.

Hovedsynspunkterne i de indkomne høringssvar gennemgås i forhold til de i meddelelsen behandlede emner.

Bæredygtig byforvaltning

Det Økologiske Råd (DØR) og Københavns Kommune (KK) støtter Kommissionens forslag om at fastsætte bindende regler for medlemsstaterne vedrørende udarbejdelse af planer for byforvaltning og miljøledelsessystemer for byer med over 100.000 indbyggere. *DØR* foreslår desuden, at undergrænsen for bystørrelse bør nedsættes fra 100.000 til 50.000 indbyggere både vedrørende byforvaltning og bytransport, mens *KK* pointerer, at strategien bør tage hensyn til de enkelte landes plansystemer og redskaber.

Bæredygtig bytransport

Det Centrale Handicapråd finder, at planer for bæredygtig bytransport bør udformes ud fra de hensyn til tilgængelighed, som handicappede har i forhold til transport.

Københavns Kommune (KK) finder det nødvendigt, at der på EU-niveau stilles miljømæssige krav til køretøjerne, at der benyttes økonomiske incitamenter, og at der udarbejdes en handlingsplan for fremme af brugen af alternative brændstoffer. *Akademiet for de Tekniske Videnskaber* finder, at der bør anvendes reguleringsmekanismer for biler i byerne, fx road pricing systemer.

Det Økologiske Råd mener, at der bør opsættes mål for reduktion af trafikens udslip af små partikler, sættes minimumskrav til den offentlige trafiks kvalitet samt klassifikation af alle veje som udgangspunkt for implementering af et hastighedsprincip efter vejtyper.

Bæredygtigt byggeri

Bygge, Anlæg- og trækartellet (BAT) finder, at EU og medlemslandene burde vedtage en egentlig politik for renovering, vedligeholdelse og værdibevaring af vores bygnings- og anlægsmasse, samt at det bæredygtige arbejdsliv bør inddrages i strategien. *BAT* støtter udviklingen af fælles metoder til vurdering af bygningers og anlægs generelle ydeevne, udviklingen af fælles metoder, standarder og indikatorer, økonomiske incitamenter til fremme af bæredygtigt byggeri, bedre viden og systematisk oplysning om byggematerialers miljømæssige egenskaber. *Københavns Kommune (KK)* er enig heri og vurderer desuden, at EU bør stille krav som fx fremme af lavenergi-byggeri og byggerier, der ikke indeholder sundhedsskadelige stoffer.

Dansk Center for Byøkologi (DCB) fremhæver, at langsigtede vedligeholdelses- og driftsomkostninger m.v. bør vægte tungere ved iværksættelse og finansiering af byggeri, samt at incitament og lovgivning er nødvendige for at fremme bæredygtigt byggeri. *Akademisk Arkitektforening* understreger, at udviklingen af æstetiske og smukke løsninger bør prioriteres **højt**, mens *Det Centrale Handicapråd* understreger vigtigheden af tilgængelighed i planer for bæredygtigt byggeri.

Bæredygtig byplanlægning

Friluftsrådet anbefaler, at strategien indeholder retningslinier om, at grønne områder i byen kun må nedlægges, hvis der udlægges nye områder med tilsvarende kvalitet og beliggenhed, samt at strategien indeholder retningslinier om grønne områder i nybyggeri. *Akademisk Arkitektforening* støtter tiltag, der kan sikre flere adgang til grønne byrum og fremhæver genanvendelse af tidligere bebyggede områder i forhold til en bæredygtig udnyttelse og udbygning af byerne. *Det Økologiske Råd finder*, at der bør fokuseres på at forhindre byspredning, mens *Kunstakademiets Arkitektskole* finder, at de kulturelle dimensioner bør indarbejdes klarere.

Integreret tilgang

Boligselskabernes Landsforening støtter udarbejdelse af regionale og nationale strategier for byudvikling. *Center for Skov, Landskab og Planlægning* støtter oprettelse af nationale knudepunkter og fremhæver, at Skov & Landskab siden 1996 har været udpeget som nationalt knudepunkt i regi af det Europæiske Miljøagentur, mens *Dansk Center for Byøkologi (DCB)* finder det oplagt at udbygge *DCB* som et sådant center.

Det Økologiske Råd finder, at de overordnede mål om miljømæssig bæredygtighed skal afspejle sig i kriterier for tildeling af regionale fondsmidler og lån fra Den Europæiske Investeringsbank. *Friluftsrådet* savner, at strategien forholder sig mere uddybende til NGO'erne og deres rolle i processen og støtter udarbejdelsen af retningslinjer for nationale og regionale strategier for bymiljø.

Indikatorer, data, mål og rapporter

Det Økologiske Råd (DØR) anbefaler, at en række grundlæggende indikatorer gøres obligatoriske, hvorefter byspecifikke indikatorer kan lægges oven i. *Boligselskabernes Landsforening* finder, at de fælles europæiske indikatorer bør tilføjes dækkende indikatorer for social bæredygtighed.

Andet

Akademiet for de Tekniske Videnskaber påpeger vigtigheden af, at temastrategien ikke medfører en sænkning af standarden i de hygiejniske krav knyttet til håndteringen af spildevand og andet affald.

Følgende havde ikke ingen bemærkninger til meddelelsen: Advokatrådet, Banedanmark, Beredskabsstyrelsen, Dansk Ejendomsmæglerforening, Danske Fjernvarmeværkers Forening, Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Ejendomsforeningen Danmark, Finansforbundet, , Hovedstadens Udviklingsråd, HTS,.

Rammenotat om meddelelsen blev sendt i høring i EU-specialudvalget (miljø) den 11. marts 2004 med svarfrist den 19. marts 2004. Der er kommet følgende høringsvar:

Advokatrådet tiltræder, at Danmark støtter det i meddelelsen skitserede oplæg til en temastrategi for bymiljø, men at Danmark lægger vægt på, at det skal gøres frivilligt for de store byer at indføre miljøledelsessystemer og planer for bæredygtig bytransport, og at EU's indsats i forhold til bæredygtig byforvaltning og bytransport indskrænker sig til anbefalinger, vejledninger, formidling af "best practice" samt støtte til udvikling af miljøledelsessystemer og udarbejdelse af bytransportplaner i de store byer.

Det Økologiske Råd støtter derimod Kommissionens forslag til obligatoriske krav om udarbejdelse af planer for bæredygtig byforvaltning med tilhørende miljøledelsessystemer, og er således uenige i, at det skal være frivilligt for byerne at udarbejde sådanne planer. Ligeledes støtter **Specialarbejderforbundet (SID)** Kommissionens udspil og finder det vigtigt, at også arbejdsmiljøpåvirkningen af bl.a. chauffører og andre i trafikken inddrages i temastrategien, ligesom et eventuelt forslag om småindustrier i bymiljøet også bør indregne de arbejdsmiljøpåvirkninger, dette kan medføre.

Ad. pkt. 10 - Opfølgning af den 5. Pan-europæiske Miljøministerkonference – udveksling af synspunkter.

Da dokumenterne til dette dagsordenspunkt er modtaget meget sent eftersendes bidrag til samlenotat for dette punkt snarest.